

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

**Osobní bankrot a jeho ekonomický a sociální dopad na
dlužníka**

Alexandra Pavlíková

© 2024 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Alexandra Pavlíková

Ekonomika a management

Název práce

Osobní bankrot a jeho ekonomický a sociální dopad na dlužníka

Název anglicky

Personal Bankruptcy and its Economic and Social Impact to the Debtor

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je analyzovat sociální a ekonomický dopad insolvenčního řízení ve všech jeho fázích na osobu dlužníka a to s ohledem na jeho zázemí a finanční gramotnost.

Metodika

Studium odborné literatury, internetových materiálů subjektů veřejného a soukromého sektoru, právních norem, závěrečných zpráv vědeckých institucí, soudů a státních zastupitelství.

Komparace a analýza teoretických a reálných přístupů a dat, popř. použití vyšších statistických analýz/metod.

Rozhovory s odborníky z oboru.

Aplikace nastudovaných teoretických poznatků na reálné ukázce/příkladu.

Časový harmonogram práce:

Přehled řešené problematiky: VI.- VIII. 2022

Cíl práce a metodika: do X. 2022

Informace o podniku a základní rozbor dat: do XII. 2022

Analýzy dat a základní výsledky: II. 2023

Závěrečné hodnocení a návrhy: III. 2023

Doporučený rozsah práce

40-60 stran

Klíčová slova

Finanční krize, insolvenční řízení, finanční gramotnost, osobní bankrot, oddlužení, dlužník, věřitel

Doporučené zdroje informací

LANDA, Martin. *Ekonomika insolvenčního řízení*. Ostrava: Key Publishing, 2009. ISBN 978-80-7418-031-6.

MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1994. ISBN 80-901424-9-4.

MORAVEC, T. *Evropské insolvenční právo*, C. H. Beck, 2021, ISBN: 978-80-7400-832-0

RICHTER, T. *Insolvenční právo – 2. vydání*, Wolters Kluwer, a. s., 2017, ISBN: 978-80-7552-444-7

SMOLÍK, P. *Oddlužení v právním řádu ČR*, C. H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-617-3

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Zdeňka Gebeltová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 15. 6. 2022

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 17. 07. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Osobní bankrot a jeho ekonomický a sociální dopad na dlužníka" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 22. 2. 2024

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí bakalářské práce Ing. Zdeňce Gebeltové, Ph.D. za její rady a čas, který mi věnovala při řešení dané problematiky.

Osobní bankrot a jeho ekonomický a sociální dopad na dlužníka

Abstrakt

Cílem této bakalářské práce je analyzovat proces osobního bankrotu, identifikovat jeho klíčové fáze a posoudit dopady, které situaci bankrotu přináší dlužníkovi.

Cíl je naplněn pomocí realizace dotazníkového šetření, který se zabývá ekonomickým a sociálním dopadem ze které vyplynuly následující výsledky: Snížená kreditní schopnost, nízká finanční gramotnost dlužníků, narušená finanční stabilita, omezení životního standartu, vliv na rodinné vztahy. V závěru této bakalářské práce jsou shrnuty klíčové závěry a těmi jsou: (1) Zaměstnání a příjem – většina dlužníků byla zaměstnána na hlavní pracovní poměr, ale zhruba pětina pracovala pouze na dohodu, což vedlo k nestabilitě příjmů. (2) Finanční správa a kontrola – respondenti v insolvenčním řízení častěji vedli přehled příjmů a výdajů a snažili se ho pravidelně kontrolovat. Oproti nim ti mimo řízení tento přehled nevedli s odůvodněním vyšších příjmů, což vedlo k rychlejšímu vyčerpání financí v případě nepředvídaných událostí. (3) Dopady ekonomické restrukturalizace – dlužnice sledovaná ve studii ukázala, že po úspěšném insolvenčním řízení byla schopna účinně restrukturalizovat své dluhy, snížit finanční břemeno a dosáhnout pozitivního poměru uspokojení přihlášených pohledávek. Doporučeními mohou být například vytvoření systému vzdělávání ve finanční gramotnosti, omezování možnosti zneužívání sociálních dávek, regulace reklamy na spotřebitelské úvěry, kontrola zadlužování v sociálně vyloučených lokalitách.

Klíčová slova:

Finanční krize, insolvenční řízení, finanční gramotnost, osobní bankrot, oddlužení, dlužník, věřitel, insolvence, úpadek, předlužení, platební neschopnost

Personal Bankruptcy and its Economic and Social Impact to the Debtor

Abstract

The aim of this bachelor thesis is to analyse the process of personal bankruptcy, identify its key stages and assess the impact that the bankruptcy situation brings to the debtor.

The objective is fulfilled through the implementation of a questionnaire survey that deals with the economic and social impact, from which the following results emerged: reduced creditworthiness, low financial literacy of debtors, impaired financial stability, reduced living standards, impact on family relationships. (1) Employment and income - the majority of debtors were employed on a full-time basis, but about one-fifth worked only on an agreement basis, which led to income instability. (2) Financial management and control - respondents in insolvency proceedings were more likely to keep a list of income and expenses and to try to control it regularly. In contrast, those outside the proceedings did not keep such an overview, citing higher income, which led to a faster depletion of finances in case of unforeseen events. (3) Impact of economic restructuring - the debtor observed in the study showed that after a successful insolvency procedure she was able to restructure her debts effectively, reduce her financial burden and achieve a positive satisfaction ratio for the claims filed. Recommendations may include the creation of a system of financial literacy education, limiting the possibility of welfare abuse, regulating advertising for consumer credit, and controlling debt in socially excluded localities.

Keywords:

Financial crisis, insolvency proceedings, financial literacy, personal bankruptcy, debt settlement, debtor, creditor, insolvency, bankruptcy, over-indebtedness

Obsah

1 Úvod	12
2 Cíl práce a metodika.....	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Současný stav poznání řešené problematiky	15
3.1 Insolvenční řízení a základní charakteristika	15
3.1.1 Insolvenční zákon	15
3.1.2 Insolvenční řízení	17
3.1.3 Úpadek.....	19
3.1.4 Způsoby řešení úpadku.....	20
3.1.5 Insolvenční návrh	23
Náležitosti insolvenčního návrhu podané dlužníkem.....	23
Náležitosti insolvenčního návrhu podaného věřitelem	23
3.1.6 Rozhodnutí o úpadku.....	24
Rozhodnutí o způsobu řešení úpadku.....	25
3.1.7 Skončení insolvenčního řízení.....	25
3.2 Oddlužení jako způsob řešení úpadku	26
3.2.1 Návrh na povolení oddlužení.....	27
Náležitosti návrhu	29
3.2.2 Povolené oddlužení.....	29
3.2.3 Zamítnutí a odmítnutí insolvenčního návrhu.....	30
3.2.4 Přihlášky pohledávek.....	30
3.2.5 Schválení oddlužení.....	33
3.3 Ukončení oddlužení	35
3.3.1 Osvobození od neuhrazených pohledávek.....	35
3.3.2 Přeměna oddlužení na konkurs.....	35
4 Analytická část práce.....	37
4.1 Příčiny vzniku předlužení	37
4.1.1 Nezaměstnanost ČR.....	37
4.2 Analýza ekonomické situace a finanční gramotnosti.....	39
4.2.1 Případová studie	43
5 Výsledky a diskuse	46
5.1 Výsledky	46
5.2 Diskuze	51
6 Závěr	55

7 Seznam použitých zdrojů.....	58
7 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	62
7.1 Seznam obrázků.....	62
7.2 Seznam tabulek.....	62
7.3 Seznam grafů	62
Přílohy	63

1 Úvod

Motivací ke zpracování této práce byl především vlastní zájem o dané téma a aktuální společenská témata s výrazným dopadem na jednotlivce.

Jedna z nejzásadnějších příčin stále narůstající nemožnosti likvidity a poté podání návrhu insolvenčního řízení s možností oddlužení v České republice je nízká finanční gramotnost obyvatel. Obyvatelé utrácejí často za nepotřebné movitosti, které financují prostřednictvím spotřebitelských úvěrů. Často se objevuje i situace, kdy lidé si půjčí finanční prostředky na to, aby mohli splatit své dosavadní dluhy. Chyba v tomto procesu je obvykle ze strany klientů bankovních i nebankovních institucí, kdy podepisují smlouvy, aniž by si je přečetli. Díky těmto půjčkám se často lidé dostávají do fáze, kdy se stávají předluženými a nemají prostředky splatit své dluhy. Počet insolvenčních řízení fyzických osob je stále vysoký. Počet povolených oddlužení se v prvním čtvrtletí 2023 oproti poslednímu čtvrtletí v roce 2022 (ve kterém bylo povoleno 4 380 oddlužení) zvýšil o 3,3 %, což představuje 4 525 oddlužení.¹ Z celkového počtu obyvatel ČR nad 15 let (8,7 mil.) tvoří lidé v oddlužení 1,3 %, tj. 114 000 fyzických osob. Srovnání s počtem lidí v exekuci ukázalo, že oddlužením prochází 17,67 % zadlužených. V exekuci je v prvním čtvrtletí 2024 celkem 644 857 fyzických osob.²

Je nezbytné, aby byla zvýšená informovanost občanů o negativních důsledcích zadluženosti a aby byli učeni finanční gramotnosti. V nynější době se zvyšuje počet organizací v České republice, které pomáhají občanům ve finanční tísní a vzdělává je v rámci finanční gramotnosti. Jednou z těchto společností je například Člověk v tísní, o. p. s., která nabízí kompletní sociální pomoc včetně dluhového poradenství a veškeré služby jsou zdarma. Další z organizací, které dlužníci mohou využít, je Poradna při finanční tísní, o. p. s., která se specializuje na dluhovou problematiku. Veškeré služby jsou poskytovány zdarma, včetně vypracování návrhu na oddlužení.³

¹ Advokátní deník – Počet insolvenčních řízení se v ČR za první čtvrtletí 2023 mírně zvýšil [online]. [cit. 2024-02-22] Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2023/04/03/pocet-insolvencnich-rizeni-se-v-cr-za-prvni-ctvrtleti-2023-mirne-zvysil/>

² Exekutorská komora ČR – Celkový počet povinných – fyzických osob v exekuci [online]. [cit. 2024-02-22] Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/statistiky/celkove-povinnych.html>

³ Bezplatné dluhové poradny. Mapa exekucí [online] [cit. 2024-02-22]. Dostupné z: <https://mapaexekuci.cz/index.php/protidluhova-podpora/pro-verejnost/dluhove-poradny/>

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je specifikovat základní pojmy insolvenčního řízení a oddlužení fyzické osoby. Dílčím cílem je stanovit ekonomické a sociální dopady v průběhu insolvenčního řízení a pomocí dotazníku a analýzy dlužnice vyhodnotit průběh oddlužení v nynější praxi.

2.2 Metodika

Teoretická část využila studia odborné literatury českých autorů. Jako teoretická východiska pro danou problematiku byla využita konkrétně následující literární díla, která byla také v textu a v poslední části této bakalářské práce důsledně citována: Petr Smolík – Oddlužení v právním řádu ČR (2016), Tomáš Richter – Insolvenční právo (2008), Jolana Maršíková – Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele (2009). Martin Landa – Ekonomika insolvenčního řízení (2009), Buchtová Božena, Šmajš Josef, Boleloucký Zdeněk – Nezaměstnanost (2013), Luboš Smrčka, Jan Plaček, Jaroslav Schönfeld, Lee Louda – Insolvenční řízení: (očekávání, realita a budoucnost insolvenčního zákona) (2016), Tomáš Moravec, Jiřina Hásová – Insolvenční řízení (2018), Schönfeld Jaroslav – Insolvenční praxe (2020), Zákon č. 186/2006Sb. ze dne 1.ledna 2008 o úpadku a způsobech jeho řešení.

Teoretická část se zabývá charakteristikou pojmů souvisejících s oddlužením, zejména s průběhem insolvenčního řízení. Od počátku insolvenčního řízení, kde je podán insolvenční návrh až po skončení insolvenčního řízení.

Následující část bakalářské práce obsahuje příčiny vzniku předlužení, vývoj v oblasti osobních bankrotů v České republice. Současně je zde prostřednictvím vhodně zvolených uzavřených otázek dotazníku (příloha č. 2) je získáno od selektovaného vzorku respondentů data, jejichž následná analýza a vyhodnocení naplní stanovené výzkumné cíle, odpoví na výzkumné otázky, na základě kterých podařilo vyvodit závěry z naší výzkumné činnosti. Především odpovídají na otázky týkající se jejich příjmů a výdajů a finanční gramotnosti. Zjištěné informace byly následně mezi sebou porovnány. Pro získání výsledků bylo dotázáno 200 náhodně vybraných dlužníků z portálu justice.cz, kteří jsou v probíhajícím insolvenčním řízení. Tito dlužníci byli osloveni pomocí jejich osobního e-mailu získaného z kanceláře insolvenčního správce. Dále bylo osloveno 150 osob mimo insolvenční řízení,

přes sociální sítě, kterými jsou označeny osoby starší osmnácti let, nejsou dlužníky v probíhajícím insolvenčním řízení a zároveň se nechystají v blízké době podávat návrh na oddlužení. Přičemž odpovědělo 103 dlužníků a 112 osob mimo insolvenční řízení. Aby tyto výsledky mohly být porovnatelné, bylo použito prvních 100 odpovědí u obou dotazníků.

Dále je v této kapitole případová studie, která je zpracovaná v podobě analýzy dlužnice, u které byla použita skutečná data čerpána z insolvenčního rejstříku, který je vedený Ministerstvem spravedlnosti ČR a veřejně přístupný na oficiálním serveru justice.cz a zároveň byla osobně dotazována na otázky, které jsou uvedeny v příloze č. 1. Dlužnice je osoba vzdálenějšího rodinného prostředí a po jejím souhlasu byla vypracována studie zabývající se insolvenčním řízením dlužnice.

3 Současný stav poznání řešené problematiky

3.1 Insolvenční řízení a základní charakteristika

3.1.1 Insolvenční zákon

Na řešení úpadku v rámci soudního řízení, která byla zahájena po 01.01.2008 se vztahuje zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů. Pro úpadková řízení zahájena před tímto datem nadále platí zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů.

Cílem přijetí insolvenčního zákona bylo zrychlení insolvenčního řízení, zejména zrychlení finančního uspokojení věřitelů a posílení postavení věřitele. Účelem insolvenčního zákona je řešení úpadku a hrozícího úpadku dlužníka tak, aby došlo k uspořádání majetkových poměrů dlužníka k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem, zejména ve vztahu k jeho věřitelům, a k to nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení pohledávek dlužníkových věřitelů.⁴

Insolvenční zákon byl mnohokrát zákonodárcem novelizován s cílem některým skupinám dlužníků, zejména fyzickým osobám, usnadnit přístup k insolvenčnímu řízení tak, aby mohlo dojít k uspořádání jejich majetkových poměrů ve vztahu k jejich věřitelům.

Dne 1. ledna 2014 nabyla účinnost novela insolvenčního zákona, která je publikována ve Sbírce zákonů pod číslem 294/2013 a která změnila procesní pravidla insolvenčního řízení, rozhodovací pravomoci věřitelů, uspokojování pohledávek věřitelů a postavení dlužníků v insolvenčním řízení.⁵

Další podstatnou novelou zákonem číslo 64/2017 Sb., který nabyl účinnosti dne 1.7.2017, došlo zejména ve vztahu k institutu oddlužení k odstranění některých negativních společenských jevů, které přinesla popularizace oddlužení nepodnikatelských subjektů, zejména fyzických osob ve společnosti. Pokud se týká způsobu řešení úpadku oddlužením, změnila novela stávající praxi, kdy návrh na povolení oddlužení mohl sepsat každý, a zakotvila seps návrhu na povolení oddlužení pouze prostřednictvím k tomu povolaných osob. Současně zjednodušila přezkum přihlášených pohledávek v rámci oddlužení a projednávání splnění podmínek na straně dlužníka pro schválení oddlužení. Soudní

⁴§ 1 zákona č. 182/2006Sb. ze dne 1.ledna 2008 o úpadku a způsobech jeho řešení.

⁵ Advokátní deník - Novinky ze světa advokacie [online]. [cit. 2022-10-08] Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/01/12/cak-se-vyjadrila-k-novele-insolvencniho-zakona/>

projednávání věci se zúžilo na zjištění úpadku a část úkonů, které do té doby prováděl insolvenční soud přenesla na insolvenčního správce.

Novela insolvenčního zákona přijatá zákonem č. 31/2019 Sb., která nabyla účinnosti dne 1.6.2019, změnila, pokud se týká institutu oddlužení, přístupnost insolvenčního řízení, v němž je úpadek řešen oddlužením pro širší skupinu dlužníků. Snahou zákonodárce bylo zejména odstranit celospolečenský problém, který přináší velké množství dlužníků čelícím exekucím, kdy tato část populace čítá kolem 700 000 občanů. Podmínky pro vstup do oddlužení se zjednodušily. Zatímco od počátku účinnosti insolvenčního zákona bylo nezbytné, aby již na počátku insolvenčního řízení bylo zřejmé, že dlužník v průběhu insolvenčního řízení splní alespoň 30 % pohledávek nezajištěných věřitelů, novela umožnila oddlužení dlužníkům, kteří by takové hranice nedosáhli, ale jsou schopni hradit pravidelnou měsíční splátku v minimální zákonné výši. Současně však takovou změnu vyvážila i ve vztahu k dlužníkovým věřitelům tím, že dřívější možnost splácet dluhy v soudem stanovených splátkách rozšířila o povinnost dlužníka v rámci jeho ekonomické nabídky dát k dispozici kromě srážek ze svých příjmů i majetek ke zpeněžení. Zákonná úprava také zkrátila trvání oddlužení pro některé skupiny dlužníků z původních pěti let na tři roky. Takové zkrácení se týká dlužníků, kteří mají omezenou možnost zajištění příjmů jako například starobních důchodců, invalidních důchodců s invaliditou druhého a třetího stupně, a také dlužníků, kteří vykážou větší snahu o maximální uspokojení pohledávek jejich věřitelů a uhradí v průběhu 36 měsíců alespoň 60 % pohledávek nezajištěných věřitelů. Zákonodárce také umožnil v mimořádných případech v zásadě na návrh dlužníka dobu trvání oddlužení až o 6 měsíců prodloužit, nebo případně na dobu maximálně jednoho roku jednorázově průběh oddlužení přerušit.⁶

V roce 2021 tehdejší vláda předložila návrh novely insolvenčního zákona, jejímž cílem je reflektování evropské směrnice, která má sjednotit úpravu členských států EU v oblasti restrukturalizace a oddlužení. Součástí vládou navrhované novely insolvenčního zákona je i změna délky oddlužení z původních pěti let na tři roky, a to pro všechny dlužníky. Daný návrh ovšem do konce volebního období neprošel legislativním procesem v Poslanecké sněmovně ČR.⁷

⁶ Informace pro účetní a podnikatele - Portál POHODA [online]. [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/zakon-a-pravo/finance-a-dane/jak-probiha-insolvencni-rizeni/>

⁷ Advokátní deník - Novinky ze světa advokacie [online]. [cit. 2023-06-15]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2022/09/19/novela-insolvencniho-zakona-chce-zkratit-dobu-oddluzeni-z-5-let-na-3-roky/>

3.1.2 Insolvenční řízení

Insolvenční řízení se zahajuje na návrh věřitele nebo dlužníka dnem, kdy insolvenční návrh dojde věcně příslušnému soudu. Podáním insolvenčního návrhu se věřitel domáhá zjištění úpadku dlužníka. Celý průběh insolvenčního řízení je veden ve veřejném rejstříku vedeném Ministerstvem spravedlnosti označovaném jako insolvenční rejstřík.

Insolvenční rejstřík je veden v elektronické podobě na webovém portálu Ministerstva spravedlnosti, a kromě insolvenčního návrhu všech rozhodnutí insolvenčního soudu a všech podání došlých soudu v předmětné insolvenční věci obsahuje i přihlášky pohledávek dlužníkových věřitelů. Průběh insolvenčního řízení je tak možné sledovat v insolvenčním rejstříku od samotného zahájení insolvenčního řízení až po pravomocné skončení řízení a ukončení zápisu v insolvenčním rejstříku.⁸

Společně s insolvenčním návrhem navrhovatel může soudu předložit návrh na způsob řešení úpadku dlužníka. V případě podání návrhu na povolení oddlužení je k podání návrhu oprávněn pouze dlužník. Návrh musí být soudu předložen na formuláři vydávaném Ministerstvem spravedlnosti a zpracován a podán musí být osobou s oprávněním k sepisu insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na povolení oddlužení.

Obecně dlužník není povinen podat insolvenční návrh, zákon mu pouze přiznává právo řešit uspořádání svých majetkových vztahů vůči svým věřitelům prostřednictvím soudního insolvenčního řízení. V případě dlužníka, který je podnikatelem, insolvenční zákon naopak k ochraně jeho věřitelů stanoví takovému dlužníku povinnost podat insolvenční návrh, a to dostatečně včas po detekování jeho úpadku. Dlužník, který je podnikatelem a který podá insolvenční návrh opožděně oproti lhůtě stanovené insolvenčním zákonem k podání insolvenčního návrhu, odpovídá svým věřitelům za škodu, která jim takovým jednáním dlužníka vznikne.⁹

V případě obchodních korporací takovou odpovědnost nese statutární orgán dlužníka.

V případě, že insolvenční soud shledá dlužníkův úpadek, vydá usnesení o zjištění úpadku. Může-li takové rozhodnutí spojit i s rozhodnutím o způsobu řešení, rozhodne současně o způsobu řešení.

⁸ Ministerstvo vnitra - Insolvenční rejstřík [online]. [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/informace/INF-128>

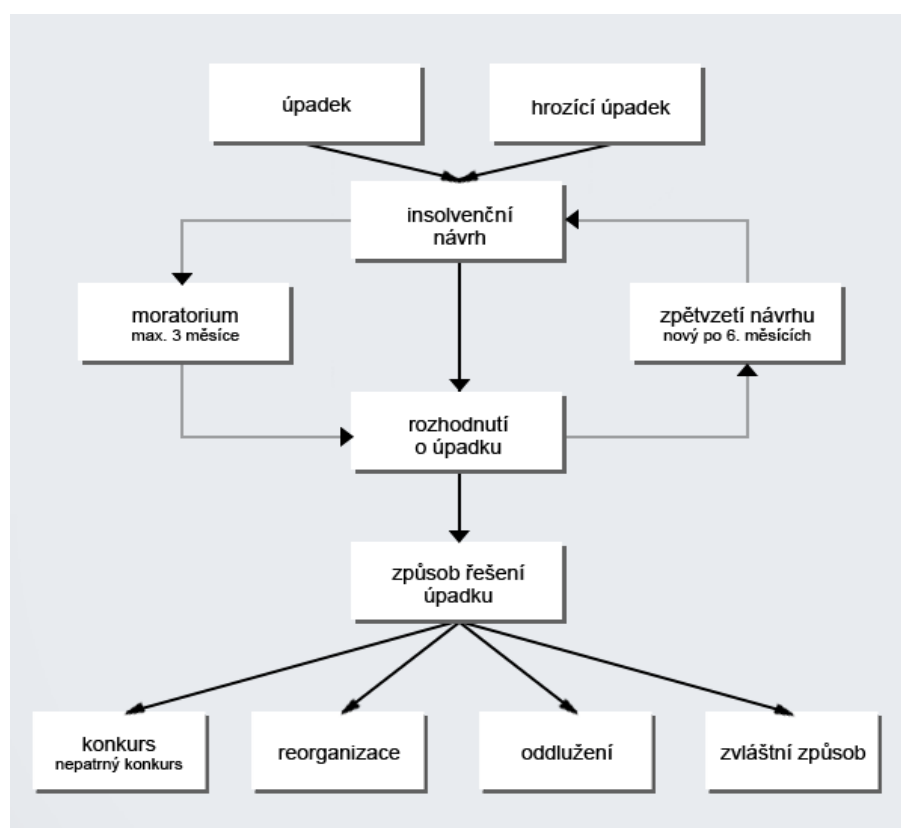
⁹ MORAVEC Tomáš, HÁSOVÁ Jiřina. Insolvenční řízení. V Praze: C.H. Beck, 2018. str. 67

Dle ustanovení § 4 insolvenčního zákona rozeznává insolvenční zákon čtyři způsoby řešení úpadku, a to konkurs, reorganizaci, oddlužení a zvláštní způsoby řešení úpadku, které tento zákon stanoví pro řešení úpadku finančních institucí.

Zatímco konkurs je způsobem řešení, kdy jsou zjištěné pohledávky věřitelů zásadně poměrně uspokojovány z výnosu zpeněžení majetkové podstaty, reorganizace a oddlužení jsou tzv. sanačními způsoby řešení úpadku, které mají dlužníkovi umožnit další budoucí existenci bez dluhů. Reorganizací se rozumí zpravidla postupné uspokojování pohledávek věřitelů při zachování provozu dlužníkovy podniku.¹⁰

Oddlužení cílí na dlužníky nepodnikatele, kteří mohou v insolvenčním řízení řešit své dluhy v rámci tzv. osobního bankrotu.

Obrázek 1 - Průběh insolvenčního řízení

Zdroj:¹¹

¹⁰ SMOLÍK, Petr. Oddlužení v právním řádu ČR. V Praze: C.H. Beck, 2016. str. 55

¹¹ DOLEČEK, Marek. *BusinessInfo.cz* [online]. [cit. 2022-10-06]. Dostupný na WWW: <https://www.businessinfo.cz/navody/insolvence-upadek-a-zpusoby-jeho-reseni-ppbi/2/>

Insolvenční řízení je řízeno zásadami stanovenými insolvenčním zákonem:

- a) Insolvenční řízení musí být vedeno tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn a aby se dosáhlo rychlého, hospodárného a co nejvyššího uspokojení věřitelů;
- b) Věřitelé, kteří mají podle tohoto zákona zásadně stejné nebo obdobné postavení, mají v insolvenčním řízení rovné možnosti;
- c) Nestanoví-li tento zákon jinak, nelze práva věřitele nabytá v dobré víře před zahájením insolvenčního soudu ani postupem insolvenčního správce;
- d) Věřitelé jsou povinni zdržet se jednání, směřujícího k uspokojování jejich pohledávek mimo insolvenční řízení, ledaže to dovoluje zákon.¹²

3.1.3 Úpadek

Úpadek je definován mnohostí věřitelů na straně dlužníka a jeho neschopností splácet své dluhy ve lhůtě splatnosti. Dlužník je v úpadku, jestliže má více věřitelů a peněžité závazky po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti a tyto závazky není schopen plnit.

Takovou situaci označuje insolvenční zákon jako platební neschopnost. Platební neschopnost definuje insolvenční zákon za pomoci vyvratitelných právních domněnek. V případě, že jsou tyto domněnky naplněny, se má za to, že dlužník není schopen plnit své závazky. Tyto domněnky jsou naplněny tehdy, zastaví-li dlužník platby podstatné části svých závazků, nebo je neplní po dobu delší třech měsíců po lhůtě splatnosti, nebo není-li možné dosáhnout uspokojení splatné peněžité pohledávky výkonem rozhodnutí či exekucí.¹³

Dlužník je v předlužení, pokud převyšuje souhrn jeho závazků hodnotu jeho majetku. Forma úpadku předlužením dopadá ovšem pouze na právnické osoby a fyzické osoby – podnikatele. Úpadkem ve společnosti mohou být důsledkem tří typů krize v podniku společnosti. Ekonomická krize, která nastává, pokud čistá současná hodnota aktiv společnosti je záporná, a z hlediska finančního ocenění by tedy podnik společnosti měl ve stávající podobě ukončit činnost. Finanční krize nastává, pokud čistá současná hodnota očekávaných peněžních toků generovaných majetkem společnosti je pozitivní, ale velikost závazků dlužníka přesahuje současnou hodnotu těchto peněžních toků. Výpadek likvidity, při němž se společnost navenek projevuje symptomy úpadku.¹⁴

¹² § 5 zákona č. 182/2006Sb. ze dne 1.ledna 2008 o úpadku a způsobech jeho řešení.

¹³ § 3 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb. ze dne 1.ledna 2008 o úpadku a způsobech jeho řešení.

¹⁴ RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. Praha: ASPI, 2008, str.126-127

Hrozící úpadek

O hrozící úpadek se jedná tehdy, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků.¹⁵

3.1.4 Způsoby řešení úpadku

Insolvenční zákon, jak bylo uvedeno výše, rozeznává čtyři způsoby řešení úpadku, tj. konkurs, reorganizaci, oddlužení a zvláštní způsoby řešení úpadku finančních institucí. Fakticky se jedná o tři způsoby řešení úpadku, vzhledem k tomu, že zvláštní způsob řešení úpadku se týká finančních institucí, u nichž je možné úpadek řešit pouze konkursem.

Základní charakteristika **konkursu**:

Dlužník, který je v konkursu, zcela přichází o možnost disponovat s majetkem, který tvoří majetkovou podstatu. Insolvenční správce tento majetek zpeněží a z výnosu poměrně uspokojí zjištěné pohledávky věřitelů.

Neuspokojené pohledávky po skončení konkursu nezanikají. Věřitel je oprávněn podat proti dlužníkovi návrh na výkon rozhodnutí, po dobu až 10 let po zrušení konkursu.¹⁶

Základní charakteristika **oddlužení**:

Oddlužení je jedním ze sanačních způsobů řešení úpadku. Zákonodárce poskytuje dlužníkům beneficium spočívající v osvobození dlužníka od placení zbývajících dluhů (neuspokojených v průběhu insolvenčního řízení) za předpokladu, že splní podmínky, které na dlužníka klade při takovém způsobu řešení úpadku insolvenční zákon.

Oddlužení může probíhat dvěma formami, a to zpeněžením majetku náležejícího do tzv. majetkové podstaty, anebo splátkovým kalendářem spojeným se zpeněžením majetkové podstaty.¹⁷

V případě zpeněžení majetku je zpeněžován insolvenčním správcem majetek, o jehož zpeněžení v usnesení o schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty rozhodl insolvenční soud. Majetek je zpeněžován v zásadě za užití pravidel pro zpeněžování stanovených insolvenčním zákonem pro konkurs. Zpeněžení majetkové podstaty je méně častý způsob řešení oddlužení, jelikož dlužníci většinou hodnotným majetkem nedisponují.¹⁸

¹⁵ § 3 odst. 5, zákona č. 182/2006 Sb. ze dne 1. ledna 2008 o úpadku a způsobech jeho řešení.

¹⁶ MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele. Praha: Linde, 2009, str. 95

¹⁷ SMRČKA Luboš, PLÁČEK Jan, SCHÖNFELD Jaroslav, LOUDA Lee. Insolvenční řízení: (očekávání, realita a budoucnost insolvenčního zákona). Professional Publishing, 2016, str. 62

¹⁸ MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele. Praha: Linde, 2009, str. 111

Splátkový kalendář se zpeněžením majetkové podstaty je nejčastější způsob řešení oddlužení. Dlužníci dávají k dispozici veškeré příjmy, které získají v průběhu trvání oddlužení. Cílem oddlužení je uspokojit 100 % veškerých zjištěných pohledávek, ať už oddlužení probíhá zpeněžením majetkové podstaty anebo kombinovaným způsobem splátkovým kalendářem se zpeněžením majetkové podstaty. Pokud jde o oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, insolvenční zákon stanoví délku trvání oddlužení na dobu maximálně pěti let (60 měsíců). V případě, že dlužník v průběhu prvních třech let, nejpozději s 36. splátkou, splatí alespoň 60 % zjištěných pohledávek, má se za to, že podmínky oddlužení splnil. Je-li dlužník poživitelem starobního důchodu, resp. vznikl-li mu nárok na starobní důchod před schválením oddlužení a tento nárok trval po celou dobu schváleného oddlužení, anebo je-li dlužník invalidní ve 2. nebo 3. stupni, má se za to, že oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty bylo splněno, jestliže nebylo zrušeno po dobu tří let od jeho schválení.¹⁹

V minulosti insolvenční zákon umožňoval dlužníkům vstoupit do oddlužení pouze za předpokladu, že bylo možné očekávat uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů alespoň v míře 30 % zjištěných pohledávek. V případě, že insolvenční soud rozhodoval o splnění oddlužení, resp. o osvobození od placení zbývajících dluhů, bylo nezbytné, aby dlužník dosáhl této minimální zákonné hranice, resp. ji překonal.²⁰ Výše zmíněnou novelou insolvenčního zákona účinnou dne 1.6.2019 tato podmínka odpadla, což umožnilo podat návrh celé řady dlužníků, které tato podmínka po řadu let z oddlužení vylučovala.

Dlužník musí v rámci schváleného oddlužení plnit podmínky stanovené insolvenčním zákonem a rozhodnutími insolvenčního soudu, v případě jejich porušení může soud schválené oddlužení zrušit. V takovém případě dlužník oddlužení nesplní a nebude insolvenčním soudem osvobozen od placení neuspokojených dluhů. Pokud insolvenční soud shledá, že dlužník při podání insolvenčního návrhu sledoval nepoctivý záměr, oddlužení zruší. Sankcí za takové porušení zákona je nemožnost podat nový insolvenční návrh v nejbližších pěti letech následujících po skončení insolvenčního řízení. V případě, že dlužník vykázal v insolvenčním řízení maximální snahu o uspokojení pohledávek jeho věřitelů v co nejvyšší možné míře, splní i ostatní podmínky stanovené insolvenčním zákonem a insolvenčním soudem, soud rozhodne o splnění oddlužení. Následně pak vydá

¹⁹ MORAVEC Tomáš, HÁSOVÁ Jiřina. Insolvenční řízení. V Praze: C.H. Beck, 2018. str. 106

²⁰ LANDA, Martin. Ekonomika insolvenčního řízení. Ostrava: Key Publishing, 2009. Ekonomie (Key Publishing), str.53

rozhodnutí o osvobození dlužníka od placení zbývajících dluhů. Obvykle takové rozhodnutí bývá součástí rozhodnutí o vzetí na vědomí splnění oddlužení a rozhodnutí, kterým se insolvenční řízení končí.²¹

V případě, že je dlužník osvobozen od placení zbývajících dluhů, jeho dluhy, od jejichž placení je soudem osvobozen, nezanikají, stávají se tzv. naturální obligací. Dlužník není povinen takový dluh plnit a jeho věřitel nemá možnost se zákonným způsobem domoci splacení takového dluhu. Dlužník je osvobozen od placení dluhů, kterému vznikly před insolvenčním řízením, a které jsou přihlasitelné do insolvenčního řízení přihláškou pohledávek, a to ať už do insolvenčního řízení přihlášeny byly nebo nebyly, ač mohly být přihlášeny. V praxi to znamená pro dlužníka, že pokud jeho věřitelé v minulosti před zahájením insolvenčního řízení se domáhali zaplacení svých pohledávek v exekučním řízení, tato řízení na návrh dlužníka skončí. Dlužník tak může začít žít svůj další život bez dluhů.

Základní charakteristika **reorganizace**:

Reorganizací se rozumí zpravidla postupné uspokojování pohledávek věřitelů při zachování provozu dlužníka podniku, zajištěné opatřeními k ozdravení hospodaření tohoto podniku podle insolvenčním soudem schváleného reorganizačního plánu s průběžnou kontrolou jeho plnění ze strany věřitelů.²²

Vzhledem k tomu, že cílem reorganizace je zachování provozu dlužníka podniku, dnešní zákonnou terminologií obchodního závodu, je zřejmé, že tento způsob řešení úpadku se týká pouze podnikatelských subjektů.

Insolvenční zákon stanoví kvantitativní podmínky pro vstup dlužníka do reorganizace. Dlužník musí splňovat podmínku dosažení ročního úhrnu čistého obratu za poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu alespoň ve výši 50 000 000 Kč, anebo podmínku, že zaměstnává v pracovním poměru nejméně 50 zaměstnanců. Reorganizace je tedy určená především pro významné ekonomické subjekty na trhu, anebo významné zaměstnavatele.

Insolvenční zákon však umožňuje vstoupit do reorganizace i dlužníkům, kteří takové podmínky nespĺňují, ale které při podání návrhu na reorganizaci podpoří většina jeho věřitelů. Insolvenční řízení je dle insolvenčního zákona ovládáno věřiteli, insolvenční zákon

²¹ *Zákony pro lidi – Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online] [cit. 2023-02-21].

Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2019-31>

²² § 316 odst. 1, zákona, č. 182/2006 Sb. ze dne 1. ledna 2008 o úpadku a způsobech jeho řešení.

je koncipován prověřitelsky a předpokládá tak aktivní účast věřitelů na probíhajícím insolvenčním řízení. V případě reorganizace insolvenční zákon zejména akcentuje aktivní účast věřitelů, a to i s ohledem na to, že věřitelé dlužníka obvykle důvěrně znají, oceňují jeho místo na trhu a s takovou znalostí mohou pomoci dlužníka přenést přes úskalí dluhů, které by jinak vedly k ukončení podnikání. Podnik dlužníka nevypadne v tomto případě z řetězce obchodních vztahů.²³

3.1.5 Insolvenční návrh

Dle § 97 Insolvenčního zákona (dále InsZ) může návrh podat věřitel a stejně tak i dlužník. Jedná-li se o hrozící úpadek, může insolvenční návrh podat pouze dlužník.

Insolvenční návrh spojený s návrhem na oddlužení nemůže od 1.7.2017 podat dlužník sám, ale musí využít služeb tzv. povinného sepisovatele. Tím může být příslušník některé z právnických profesí (advokát, notář, exekutor, nebo insolvenční správce) anebo tzv. akreditovaná osoba, která získala od Ministerstva spravedlnosti oprávnění insolvenční návrhy s návrhem na povolení oddlužení sepisovat.²⁴

Náležitosti insolvenčního návrhu podané dlužníkem

Dlužník je povinen uvádět rozhodné skutečnosti nasvědčující jeho úpadku či hrozícího úpadku, je povinen označit případné důkazy, a především je povinen formulovat vlastní návrh – tedy návrh na vydání rozhodnutí o úpadku dle § 136 InsZ.²⁵

Dlužník musí také předložit seznam svého majetku, kde musí uvést veškerý majetek, stejně tak všechny své pohledávky a všechny své dlužníky, v případě, že dlužníky nemá, uvede tuto skutečnost v seznamu majetku výslovně. Totéž se vztahuje i pro situaci, kdy dlužník nemá žádný majetek. Další přílohou návrhu je seznam všech jeho dluhů s uvedením věřitelů, seznam svých zaměstnanců a listiny, které dokládají úpadek nebo hrozící úpadek. Zákon vyžaduje po dlužníkovi, aby tyto seznamy byly správné a úplné.

Náležitosti insolvenčního návrhu podaného věřitelem

Věřitelský insolvenční návrh s sebou nese povinnost spolu s insolvenčním návrhem připojit i přihlášku pohledávky. Věřitel je povinen v insolvenčním návrhu mimo jiné uvést

²³ Reorganizace - řešení úpadku nebo hrozícího úpadku dlužníka. [online] [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <http://www.upadkovopravo.cz/reorganizace>

²⁴ SMOLÍK, Petr. Oddlužení v právním řádu ČR. V Praze: C.H. Beck, 2016. Právní praxe, str. 99

²⁵ SMOLÍK, Petr. Oddlužení v právním řádu ČR. V Praze: C.H. Beck, 2016. Právní praxe, str.113

skutečnosti osvědčující úpadek dlužníka a doložit, že má proti dlužníku splatnou pohledávku. Věřitel také musí ke svému insolvenčnímu návrhu připojit přihlášku této pohledávky. Při podání návrhu bude věřitel povinen osvědčit tyto skutečnosti: dlužník má více věřitelů, má peněžité závazky po dobu 30 dnů po lhůtě splatnosti, a tyto závazky není schopen plnit²⁶, jak plyne z § 103 odst. 2 InsZ.

3.1.6 Rozhodnutí o úpadku

Pokud bylo k insolvenčnímu návrhu osvědčením (u návrhu dlužníka) nebo dokazováním (u jiné osoby) zjištěno, že je dlužník v úpadku nebo že mu úpadek hrozí, vydá insolvenční soud dle § 136 InsZ usnesení o tom, že dlužník je v úpadku nebo že mu úpadek hrozí.

Rozhodnutí o úpadku nabývá účinky v okamžiku jeho zveřejnění v insolvenčním rejstříku. Vydá-li insolvenční soud toto rozhodnutí, znamená to, že insolvenční návrh byl podán důvodně a dlužník se nachází v úpadku.

Usnesení o úpadku musí obsahovat:

- a) výrok o tom, že se zjišťuje úpadek dlužníka nebo jeho hrozící úpadek,
- b) výrok, jímž insolvenční soud ustanovuje insolvenčního správce,
- c) údaj o tom, kdy nastávají účinky rozhodnutí o úpadku,
- d) výzvu, aby věřitelé, kteří dosud nepřihlásili své pohledávky, tak učinili ve lhůtě 2 měsíců, s poučením o následcích jejího zmeškání,
- e) výzvu, aby věřitelé insolvenčnímu správci neprodleně sdělili, jaká zajišťovací práva uplatní na dlužníkových věcech, právech, pohledávkách nebo jiných majetkových hodnotách, s poučením, že jinak mohou odpovídat za škodu nebo jinou újmu vzniklou tím, že do majetkové podstaty nebude včas sepsán majetek dlužníka sloužící k zajištění, nebo tím, že nebudou včas zjištěna zajišťovací práva; to neplatí, jsou-li tato zajišťovací práva zřejmá z veřejného seznamu,
- f) není-li s rozhodnutím o úpadku spojeno rozhodnutí o povolení oddlužení, výrok, jímž se určí místo a termín konání schůze věřitelů a přezkumného jednání; je-li s rozhodnutím o úpadku spojeno rozhodnutí o povolení oddlužení, výrok, jímž se uloží insolvenčnímu správci podat insolvenčnímu soudu ve lhůtě do 30 dnů po uplynutí lhůty k přihlášení pohledávek zprávu o přezkumu, zprávu pro oddlužení a předložit soupis majetkové podstaty,

²⁶ § 103 odst. zákona 2, č. 182/2006 Sb. ze dne 1. ledna 2008 o úpadku a způsobech jeho řešení.

- g) výrok, jímž se uloží dlužníku, který tak dosud neučinil, aby ve stanovené lhůtě sestavil a odevzdal insolvenčnímu správci seznam svého majetku s uvedením svých dlužníků, a není-li způsobem řešení úpadku oddlužení, seznam závazků s uvedením svých věřitelů,
- h) je-li s rozhodnutím o úpadku spojeno rozhodnutí o povolení oddlužení, výzvu, aby v případě zájmu přihlášení věřitelé insolvenčnímu soudu sdělili, že mají zájem o výkon funkce ve věřitelském orgánu,
- i) je-li s rozhodnutím o úpadku spojeno rozhodnutí o povolení oddlužení, výzvu nezajištěným věřitelům, aby soudu ve lhůtě do 7 dnů od zveřejnění zprávy pro oddlužení v insolvenčním rejstříku navrhli konání schůze věřitelů podle § 399 odst. 1 nebo aby v této lhůtě hlasovali podle § 400, s poučením o následcích zmeškání této lhůty.²⁷

V případě, že insolvenční soud neshledá úpadek dlužníka, insolvenční návrh zamítne. Pokud insolvenční návrh neobsahuje všechny náležitosti nebo je nesrozumitelný, insolvenční soud návrh odmítne, pokud pro takové nedostatky nelze pokračovat v řízení. Je-li návrh podaný věřitelem zjevně bezdůvodný, insolvenční soud rovněž takový návrh odmítne.²⁸

Rozhodnutí o způsobu řešení úpadku

Insolvenční soud buď společně s rozhodnutím o úpadku, anebo následně po jeho vydání rozhodne o způsobu řešení úpadku za podmínek stanovené insolvenčním zákonem insolvenční soud potvrdí rozhodnutí schůze věřitelů, která hlasovala o způsobu řešení úpadku podle výsledku takového hlasování, nebo rozhodne sám o způsobu řešení úpadku. Je-li podán dlužníkem insolvenční návrh spojený s návrhem o povolení oddlužení, insolvenční soud vždy spojí rozhodnutí o způsobu řešení úpadku s rozhodnutím o úpadku.²⁹

3.1.7 Skončení insolvenčního řízení

Insolvenční řízení končí rozhodnutím insolvenčního soudu o zastavení insolvenčního řízení. V případě, že byl úpadek řešen prohlášením konkursu na dlužníkovu majetek, skončí obvykle insolvenční řízení po splnění rozvrhového usnesení, kterým je mezi věřitele rozdělen výtěžek zpeněžení veškerého majetku dlužníka, který byl v insolvenčním řízení

²⁷ § 136 odst. 2, zákona č. 182/2006 Sb. ze dne 1. ledna 2008 o úpadku a způsobech jeho řešení.

²⁸ MORAVEC Tomáš, HÁSOVÁ Jiřina. Insolvenční řízení. V Praze: C.H. Beck, 2018. str. 113

²⁹ SCHÖNFELD, Jaroslav. Insolvenční praxe. V Praze: C.H. Beck, 2020. str. 34

prodán nebo vymožen. Pokud výsledkem zpeněžení v rámci insolvenčního řízení není dosažení takového výtěžku, aby mohl být mezi věřitele rozdělen, skončí konkurs bez rozvrhu pro nedostatek majetku.

Pokud je úpadek řešen reorganizací a reorganizace je úspěšná, skončí splněním reorganizačního plánu. V případě, že reorganizace úspěšná nebyla a reorganizační plán nebyl splněn, rozhodne insolvenční soud o prohlášení konkursu na majetek dlužníka.

Řízení, v němž je úpadek řešen oddlužením, by optimálně mělo skončit rozhodnutím insolvenčního soudu o vzetí na vědomí splnění oddlužení a osvobození dlužníka od placení zbývajících dluhů. V opačném případě soud oddlužení zruší už v průběhu insolvenčního řízení, případně rozhodne o nesplnění oddlužení nebo o neosvobození dlužníka od placení zbývajících dluhů. V krajním případě může zrušení oddlužení vyústit v prohlášení konkursu na dlužníkuv majetek.³⁰

3.2 Oddlužení jako způsob řešení úpadku

Oddlužení, jak již bylo zmíněno výše, je tzv. sanačním způsobem řešení úpadku, má tedy dlužníkovi pomoci řešení jeho dluhové situace s cílem dosáhnout jeho osvobození od placení zbývajících dluhů. Primárně oddlužení cílí na dlužníky nepodnikatele, neplatí to však výlučně. Insolvenční zákon umožňuje povolení oddlužení i pro dlužníky podnikatele, v oddlužení by však neměly být řešeny podnikatelské dluhy.

Dluh z podnikání nebrání řešení dlužníkova úpadku nebo hrozícího úpadku oddlužením, jestliže:

- a) s tím souhlasí věřitel, o jehož pohledávku jde; platí, že věřitel souhlasí, pokud nejpozději spolu s přihláškou své pohledávky výslovně nesdělí, že s řešením úpadku oddlužením nesouhlasí, a toto své stanovisko odůvodní, nebo
- b) jde o pohledávku věřitele, která zůstala neuspokojena po skončení insolvenčního řízení, ve kterém insolvenční soud zrušil konkurs na majetek dlužníka podle § 308 odst. 1 písm. c) nebo d), anebo
- c) jde o pohledávku zajištěného věřitele.³¹

Záměrem zákonodárce bylo především vyřešit společensky nepřijatelný problém spojený se zadlužováním obyvatelstva, především na základě spotřebitelských úvěrů, a to ať už se

³⁰ MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele. Praha: Linde, 2009, str. 98

³¹ § 389 odst. 2, zákona č. 182/2006 Sb. ze dne 1. ledna 2008 o úpadku a způsobech jeho řešení.

dlužník do dluhové pasti dostal vlastní vinou, anebo z objektivních příčin. Oddlužení je nástrojem pro uspořádání majetkových vztahů dlužníka k jeho věřitelům tak, aby se dlužník zbavil do budoucna dluhů a nezatěžoval jimi jak svůj osobní, rodinný tak i profesní život.

Spousta dlužníků čelí exekucím, které jsou důsledkem toho, že dlužníci nedokázali dluhy splácet ve lhůtách jejich splatnosti a nenašli sami řešení, jak se s dluhy zákonným způsobem v přiměřené lhůtě vypořádat. Z pohledu zákonodárce bylo nezbytné do právního řádu přinést nástroj, který dlužníkům, kteří mají snahu své dluhy řešit, ale nebyli schopni své dluhy uhradit v reálném čase, umožní se s dluhy vypořádat. Takový nástroj je výhodný rovněž pro věřitele. Jednak pro ně představuje vyšší uspokojení pohledávek, než jakého by dosáhli v exekuci, jednak je insolvenční řízení, v němž je úpadek řešen oddlužením, omezeno časově a insolvenční řízení je řízeno zásadou dosažení co možná nejvyššího, nejehospodárnějšího a nejrychlejšího uspokojení jejich pohledávek.³²

Insolvenční řízení je tzv. řízením kolektivním, tj. pohledávky věřitelů, které mají stejné pořadí, jsou uspokojovány zásadně poměrně. Poměrné uspokojení věřitelů je oproti exekučnímu řízení, v němž se pohledávky oprávněných věřitelů uspokojují v pořadí tak, jak se věřitelé na exekuci účastní, výhodou.

3.2.1 Návrh na povolení oddlužení

Návrh na povolení oddlužení (v příloze č. 3) může podat pouze dlužník. Zjistí-li dlužník (*nepodnikatel*) svůj úpadek, není povinen podat návrh na zahájení insolvenčního řízení, ve většině případů podává dlužník návrh pod tlakem exekucí a soudních rozhodnutí prováděných na jeho majetek.³³

Návrh na povolení oddlužení, jakožto návrh konkrétního způsobu řešení úpadku, musí mimo obecných náležitostí obsahovat i údaje o aktuálních a očekávaných příjmech dlužníka, identifikaci osoby oprávněné jednat za dlužníka, čestné prohlášení o poučení o povinnostech v insolvenčním řízení a další informace, které jsou součástí formuláře daného návrhu. Specifikem návrhu na povolení oddlužení je fakt, že okruh osob, který je oprávněn takový návrh vypracovat a podat je vymezen zákonem, viz. kapitola 3.1.5, odst. 2.

Insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení se podává výhradně na k tomu určeném formuláři. Navrhovatel je povinen k návrhu přiložit zákonem stanovené přílohy podobně jako u jakéhokoli insolvenčního návrhu s tím, že zákonodárce počínaje

³² SCHÖNFELD, Jaroslav. Insolvenční praxe. V Praze: C.H. Beck, 2020. str. 56

³³ MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele. Praha: Linde, 2009. str. 112

1.6.2019 dlužníkům zjednodušil dokládání návrhu seznamem jejich závazků a přílohami dokládajícími veškeré jejich dluhy. Důvodem byla dokladová nouze na straně dlužníků a skutečnost, že dlužníci, pokud dluhům čelili delší období, již často ztratili přehled jak o svých dluzích, tak o svých věřitelích. Věřitelé poskytující spotřebitelské úvěry často své pohledávky postupují na další subjekty a k postupování pohledávek dochází i v průběhu insolvenčního řízení. Pro dlužníka je tak poměrně těžké se orientovat, kterému věřiteli aktuálně dluží z konkrétního smluvního vztahu.³⁴

Novela účinná od 1.6.2019 zjednodušila přístup dlužníkům k oddlužení. Uzákonění tzv. povinného sepisovatele, jednak dlužníkům přineslo komfort v tom, že jsou schopni podat kvalitní, odborně zpracovaný insolvenční návrh a jednak stanovila hranici ceny za zpracování insolvenčního návrhu spojeného s návrhem na povolení oddlužení. Nad to zákonodárce umožnil, aby cena za zpracování insolvenčního návrhu byla uhrazena jako jedna z přednostních pohledávek až v samotném průběhu insolvenčního řízení. Dlužník tak v době sepsání insolvenčního návrhu nepotřebuje disponovat peněžními prostředky na úhradu nákladů spojených s jeho sepsáním, a tím dlužníkovi umožňuje podat návrh bez jakýchkoli překážek.³⁵

Zákon stanovil maximální cenu za sepsání insolvenčního návrhu, v případě dlužníka jednotlivce může cena činit maximálně 4.000 Kč, zvýšeno o DPH, je-li sepisovatel plátcem DPH, tj. 4.840 Kč. V případě manželů, kteří podávají společný návrh na povolení oddlužení, může cena činit maximálně 6.000 Kč, zvýšeno o DPH pak 7.260 Kč. Je-li insolvenční návrh sepisován tzv. akreditovanou osobou, je insolvenční návrh sepisován vždy zdarma. Cenová hranice za zpracování insolvenčních návrhů se tak týká pouze zpracování ze strany příslušníka některé z právnických profesí.

V případě, že je řízení zahájeno na návrh věřitele a přichází teoreticky do úvahy řešení úpadku dlužníka oddlužením, vyzve soud dlužníka k vyjádření k insolvenčnímu návrhu a poučí jej o možnosti podat ve lhůtě třiceti dnů od doručení takové výzvy návrh na povolení oddlužení.³⁶

³⁴ MORAVEC Tomáš, HÁSOVÁ Jiřina. Insolvenční řízení. V Praze: C.H. Beck, 2018. str. 133

³⁵ SCHÖNFELD, Jaroslav. Insolvenční praxe. V Praze: C.H. Beck, 2020. str. 78

³⁶ MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele. Praha: Linde, 2009. str. 140-141

Náležitosti návrhu

Návrh musí být v listinné nebo elektronické podobě opatřen úředně ověřeným podpisem, nebo elektronickým podpisem osoby, která jej podala.³⁷ Je požadováno v návrhu uvést následující údaje: označení insolvenčního soudu, označení dlužníka a osob oprávněných jednat za něj, u dlužnického návrhu údaj o tom, zda je návrh podáván pro úpadek či hrozící úpadek, údaje o insolvenčních řízeních či jiných řízeních řešících úpadek dlužníka, údaje o nezahlužených pravomocných odsouzeních dlužníka pro trestný čin majetkové nebo hospodářské povahy, údaje o všech dlužníkových příjmech za poslední 12 měsíců, u společného návrhu manželů půjde o příjmy obou manželů, údaje o všech příjmech, které dlužník očekává v následujících 12 měsících.

Dlužník je k návrhu povinen připojit seznam svého majetku včetně svých pohledávek a uvedením svých dlužníků, seznam svých zaměstnanců, listiny, které dokládají úpadek nebo hrozící úpadek³⁸

3.2.2 Povolené oddlužení

V případě, že se v řízení osvědčí, že je dlužník v úpadku, tzv. že má více věřitelů, k nimž má závazky po splatnosti po dobu delší než třicet dnů a ztratil schopnost tyto závazky splácet, vydá soud usnesení o zjištění úpadku. Splňuje-li dlužník formální podmínky pro povolení oddlužení, tzn. podal řádný insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení, má dostatečný majetek k uspokojení pohledávek svých věřitelů a/nebo má dostatečné příjmy, alespoň ve výši tzv. zákonné minimální splátky, rozhodne soud současně se zjištěním úpadku o povolení oddlužení.

Zákonná minimální splátka je konstruována tak, aby došlo v insolvenčním řízení minimálně k uspokojení nákladů spojených s vedením insolvenčního řízení, tj. odměny a hotových výdajů insolvenčního správce, nákladů za sepsání insolvenčního návrhu, případně nákladům na zpracování znaleckých posudků apod. a k uspokojení dalších přednostních pohledávek, zejména pohledávek z titulu výživného. Cílem zákonodárce je dosáhnout stavu, že i dlužník s nízkým příjmy nevytváří v průběhu insolvenčního řízení nové dluhy vyvolané insolvenčním řízením, případně spojené s vedením insolvenčního řízení.³⁹

³⁷ § 97 odst. 2, zákona č. 182/2006 Sb. ze dne 1. ledna 2008 o úpadku a způsobech jeho řešení.

³⁸ MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele. Praha: Linde, 2009, str. 151

³⁹ SCHÖNFELD, Jaroslav. Insolvenční praxe. V Praze: C.H. Beck, 2020. str. 88

Pokud dlužník s velmi nízkými příjmy nedosahuje ani minimální zákonné splátky ze svých příjmů, je mu dána možnost hradit splátky alespoň ve výši minimální zákonné splátky za pomoci dalších osob. Dlužník může uzavřít se třetí osobou smlouvu o důchodu nebo smlouvu darovací, v níž se plátce důchodu nebo dárce zavazuje poskytnout dlužníkovi peněžité plnění po dobu trvání oddlužení.⁴⁰

Pokud se soud zabýval návrhem na povolení oddlužení a návrh splňuje všechny formální náležitosti, vydá soud v usnesení o zjištění úpadku také výrok o tom, že oddlužení dlužníka se povoluje. Současně soud vyzve vždy věřitele, aby uplatnili své pohledávky přihláškou u soudu ve lhůtě dvou měsíců od zveřejnění usnesení o zjištění úpadku. V ostatních případech vyřídí soud insolvenční návrh tak, že jej odmítne nebo zamítne.

3.2.3 Zamítnutí a odmítnutí insolvenčního návrhu

V případě, že dlužník nespĺňuje podmínky pro povolení oddlužení, soud návrh na povolení zamítne.

Insolvenční návrh, který neobsahuje všechny náležitosti, je nesrozumitelný nebo neurčitý se považuje za vadný a soud tento návrh odmítne, jestliže pro tyto nedostatky nelze pokračovat v řízení.⁴¹

3.2.4 Přihlášky pohledávek

V insolvenčním řízení je věřitel hlavním subjektem, jedná se o jeho práva a uspokojení. Cílem každého věřitele je dosáhnout co nejvyššího a zásadně poměrného uspokojení dlužníkových věřitelů.⁴²

Přihlášky věřitelů (v příloze č. 4) doručují věřitelé (nebo jejich zástupci) soudu ve dvou vyhotoveních včetně příloh ve lhůtě uvedené v usnesení úpadku. Lhůta pro podání přihlášek je stanovena soudem v usnesení o úpadku, jimž se povoluje oddlužení, a činí dva měsíce od zveřejnění tohoto usnesení v insolvenčním rejstříku. Až na výjimky se k přihláškám pohledávek došlých soudu později nepřihlíží. Má se zato, že přihlášky byly soudu doručeny včas, pokud jsou věřitelem odeslány alespoň poslední den lhůty.

Přihlášky se soudu obvykle doručují – datovou schránkou, elektronicky (tj. se zaručeným elektronickým podpisem), poštou nebo osobně. Věřitelé, kteří mají zřizovanou

⁴⁰ SMRČKA Luboš, PLAČEK Jan, SCHÖNFELD Jaroslav, LOUDA Lee. Insolvenční řízení: (očekávání, realita a budoucnost insolvenčního zákona). Professional Publishing, 2016, str. 96

⁴¹ § 128 odst. 1, zákona č. 182/2006 Sb. ze dne 1. ledna 2008 o úpadku a způsobech jeho řešení.

⁴² MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele. Praha: Linde, 2009, str. 147

datovou schránku z úřední povinnosti, jsou povinni v insolvenčním řízení se soudem komunikovat pouze v elektronické podobě, tzn. podání soudu doručují datovou schránkou nebo se zaručeným elektronickým podpisem, což se týká i přihlášek a jejich příloh.

Soud přihlášky bezodkladně zveřejní v insolvenčním rejstříku a doručí insolvenčnímu správci.

Insolvenční správce přezkoumá formální a věcnou správnost přihlášek. Pokud z přihlášky není zřejmé, čeho chce věřitel v řízení dosáhnout, tedy jaký nárok uplatňuje, vyzve správce věřitele k odstranění vad přihlášky. Ve výzvě správce uvede, jak má být přihláška opravena nebo doplněna. Nikoli návodně, ale musí být z výzvy zřejmý postup, jak věřitel vadu přihlášky napraví.⁴³

V řízení, v němž je úpadek řešen oddlužením, dochází k přezkumu přihlášených pohledávek na osobním jednání insolvenčního správce s dlužníkem, které je za tímto účelem svoláno. Insolvenční správce uvede ke každé přihlášené pohledávce své stanovisko, zda přihlášenou pohledávku uznává nebo zda ji popírá. Stanovisko k přihlášeným pohledávkám na jednání vyjadřuje i dlužník. Insolvenční správce i dlužník v případě, že věřitel uplatňuje pohledávku ve výši, kterou dlužník věřiteli skutečně dluží, pohledávku uzná (nepopře). Pokud věřitel pohledávku uplatnil v nesprávné výši, případně pokud dlužník věřiteli ničeho nedluží, může jak insolvenční správce, tak dlužník, pohledávku popřít co do její výše, případně ji popřít celou co do pravosti.

Právo popírat pohledávky náleží dle zákona rovněž insolvenčním věřitelům.

V případě, že dojde k popření pohledávky co do pravosti, výše nebo pořadí, je třeba aby se věřitel domáhal, chce-li, aby taková pohledávka byla v insolvenčním řízení uspokojována svého práva žalobou na určení pravosti, výše nebo pořadí jeho pohledávky. Je-li popřena insolvenčním správcem nebo dlužníkem pohledávka vykonatelná, tj. taková, u níž si věřitel opatřil exekuční titul ještě před insolvenčním řízením, musí popírající insolvenční správce nebo dlužník naopak podat žalobu na určení pravosti nebo výše pohledávky proti věřiteli. Popřené pohledávky se v insolvenčním řízení pak uspokojují podle výsledku shora uvedeného sporu. Pokud věřitel nevykonatelné pohledávky žalobu na určení pravosti výše či pořadí popřené pohledávky nepodá, má se zato, že popření akceptoval. Jde-li o popření pravosti či výše, pohledávka se v takovém případě v insolvenčním řízení neuspokojuje.⁴⁴

⁴³ SCHÖNFELD, Jaroslav. Insolvenční praxe. V Praze: C.H. Beck, 2020. str. 101

⁴⁴ MORAVEC Tomáš, HÁSOVÁ Jiřina. Insolvenční řízení. V Praze: C.H. Beck, 2018. str. 154

Věřitelé jsou povinni v přihlášce uvést kromě výše pohledávky a důvodů, které ke vzniku pohledávky vedly, i pořadí přihlášených pohledávek. Pokud věřitel si zajistil splnění pohledávky zřízením zajištění váznoucího na majetku dlužníka před zahájením insolvenčního řízení, může takovou pohledávku přihlásit v pořadí pohledávky zajištěné (majetkem dlužníka) jako tzv. zajištěný věřitel. Pohledávky zajištěných věřitelů se v insolvenčním řízení uspokojují ze zpeněžení majetku, na kterém takové zajištění vázne.

V případě, že je úpadek dlužníka řešen oddlužením, si může zajištěný věřitel vybrat, zda chce, aby došlo ke zpeněžení majetku, na němž zajištění vázne, v průběhu insolvenčního řízení, nebo může s realizací svého práva z titulu zajištění vyčkat až po skončení insolvenčního řízení. Rozhodne-li se věřitel pro zpeněžení majetku v průběhu insolvenčního řízení, požádá insolvenčního správce, aby majetek zpeněžil a současně mu udělí pokyn, jakým způsobem a za jakých podmínek má ke zpeněžení dojít. Pohledávky takového věřitele jsou v oddlužení uspokojovány výhradně z výtěžku zpeněžení takového majetku a neuspokojují se společně s ostatními pohledávkami, tzv. nezajištěných věřitelů.

Rozhodne-li zajištěný věřitel, že vyčká se zpeněžením předmětu zajištění, nebude jeho pohledávka v insolvenčním řízení uspokojována vůbec a věřiteli zůstane zachováno právo uspokojit svoji pohledávku prodeje dlužníkovy majetku po skončení insolvenčního řízení. Dlužník v takovém případě nemá povinnost na pohledávku zajištěného věřitele po skončení insolvenčního řízení cokoli zaplatit, má však povinnost strpět prodej věci, na které zajištění vázne.⁴⁵

Ostatní věřitelé přihlašují pohledávky jakožto pohledávky nezajištěné. Takové pohledávky se uspokojují společně s ostatními nezajištěnými pohledávkami. Je-li schválen splátkový kalendář se zpeněžením majetkové podstaty, budou v případě jejich zjištění (nepopření) zařazeny do splátkového kalendáře k poměrnému uspokojení. Je-li schváleno oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, budou se takové pohledávky uspokojovat po schválení zprávy insolvenčního správce o zpeněžení soudem a po vydání rozhodnutí soudu o rozvrhu výtěžku zpeněžení.⁴⁶

Počínaje 1.6.2019 jsou věřitelé povinni vyčíslovat část svých pohledávek z titulu úroků, úroků z prodlení, poplatky z prodlení, smluvní pokuty pro případ prodlení, v pořadí tzv. podřízených pohledávek, pokud přihlášená pohledávka ve shora uvedené části převyšuje

⁴⁵ SMOLÍK, Petr. Oddlužení v právním řádu ČR. V Praze: C.H. Beck, 2016. Právní praxe, str. 167

⁴⁶ LANDA, Martin. Ekonomika insolvenčního řízení. Ostrava: Key Publishing, 2009. Economie (Key Publishing), str.89

výši jistiny pohledávky věřitele v době jejího vzniku. Takové pohledávky se uspokojují v insolvenčním řízení teprve poté, co jsou všechny ostatní pohledávky uspokojeny ze 100 %. Tato změna insolvenčního zákona umožnila věřitelům, kteří neotáleli s vymáháním svých pohledávek a sjednali příslušenství pohledávek v přiměřené výši, aby jejich pohledávky byly v rámci oddlužení uspokojovány vyšší měrou, než tomu bylo před přijetím novely insolvenčního zákona. Vzhledem k tomu, že podřízené pohledávky se vedou v řízení odděleně a uspokojují se pouze v případě plného uspokojení ostatních pohledávek v lepším pořadí, dosahuje dlužník, ať už při plnění splátkového kalendáře nebo při zpeněžení majetkové podstaty, vyšší míry uspokojení pohledávek jeho věřitelů. Úsilí dlužníka o maximální uspokojení pohledávek jeho věřitelů se tak efektivně projeví ve vyšší konečné míře uspokojení pohledávek přihlášených věřitelů.⁴⁷

3.2.5 Schválení oddlužení

O účincích schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty platí ohledně majetku náležícího do majetkové podstaty v době schválení oddlužení obdobně ustanovení tohoto zákona o účincích prohlášení konkursu, včetně zániku společného jmění dlužníka a jeho manžela. Jde-li o oddlužení povolené na základě společného návrhu manželů (§ 394a), považuje se od okamžiku, kdy nastanou účinky schválení oddlužení se zpeněžením majetkové podstaty. Všechny majetek těchto manželů je považován za majetek ve společném jmění manželů, které nezaniká.

Dispoziční oprávnění k majetku, který dlužník získá poté, co nastanou účinky schválení oddlužení, přičemž tyto účinky nastanou nabytím právní moci rozhodnutí o schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty dlužníka. Výkon rozhodnutí nebo exekuci, která by postihovala takový majetek, lze za trvání oddlužení nařídit nebo zahájit a provést jen pro pohledávky, které nemají být uspokojeny při oddlužení a současně které vzniknou poté, co nastanou účinky schválení oddlužení.

Majetek, který slouží k zajištění, insolvenční správce po schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty zpeněží, ledaže zajištěný věřitel požádá, aby tento majetek zpeněžen nebyl, a zpeněžením ostatního majetku dojde k plnému uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů nebo zajištěná pohledávka zjevně přesahuje hodnotu zajištění.

⁴⁷ SCHÖNFELD, Jaroslav. Insolvenční praxe. V Praze: C.H. Beck, 2020. str. 132

Poté, co insolvenční správce zpeněží majetek, který podléhá oddlužení zpeněžením majetkové podstaty, se v insolvenčním řízení dále postupuje podle ustanovení tohoto zákona o konečné zprávě a rozvrhu v konkursu.⁴⁸

Od schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty má dispoziční oprávnění k příjmům, které získá po schválení oddlužení, dlužník. S takto nabytými příjmy je dlužník povinen naložit způsobem uvedeným v rozhodnutí o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty.⁴⁹

Jestliže insolvenční soud uložil dlužníku povinnost vydat majetek ke zpeněžení, použije se pro oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty § 408 odst. 1 obdobně. Poté, co insolvenční správce zpeněží majetek, který podléhá oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, předloží insolvenčnímu soudu zprávu o stavu insolvenčního řízení, pro niž se použije přiměřeně ustanovení o konečné zprávě v konkursu, a poté se postupuje obdobně podle ustanovení o rozvrhu v konkursu.

Dispoziční oprávnění k majetku, náležejícímu do majetkové podstaty v době schválení oddlužení, s výjimkou toho majetku, který byl postižen v rámci výkonu rozhodnutí nebo exekuce, má od právní moci rozhodnutí o schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty dlužník; to neplatí, jde-li o majetek, který slouží k zajištění nebo který insolvenční soud uložil vydat ke zpeněžení.

Majetek, který dlužník získá poté, co nastanou účinky schválení oddlužení, z té části příjmů, která nepodléhá oddlužení, nenáleží do majetkové podstaty. Výkon rozhodnutí nebo exekuci, která by postihovala takový majetek, lze za trvání oddlužení nařídit nebo zahájit a provést jen pro pohledávky, které nemají být uspokojeny při oddlužení a současně které vzniknou poté, co nastanou účinky schválení oddlužení.

Majetek, který slouží k zajištění, zpeněží insolvenční správce po schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, nejdříve však po zjištění pravosti výše a pořadí zajištěné pohledávky, požádá-li o to zajištěný věřitel. Výtěžek zpeněžení vydá zajištěnému věřiteli; přitom postupuje obdobně podle ustanovení o zpeněžení zajištění v konkursu.⁵⁰

⁴⁸ § 408 odst. 4, zákona č. 182/2006 Sb. ze dne 1.ledna 2008 o úpadku a způsobech jeho řešení.

⁴⁹ SCHÖNFELD, Jaroslav. Insolvenční praxe. V Praze: C.H. Beck, 2020. str. 135

⁵⁰ § 409 odst. 4, zákona č. 182/2006 Sb. ze dne 1.ledna 2008 o úpadku a způsobech jeho řešení.

3.3 Ukončení oddlužení

3.3.1 Osvobození od neuhrazených pohledávek

Po skončení oddlužení nedochází k osvobození od dluhů automaticky, ale až na základě rozhodnutí vydaného insolvenčním soudem.

Míra uspokojení pohledávek věřitelů bude mít zásadní význam pro osvobození od dluhů v případě oddlužení ve formě splátkového kalendáře a zpeněžení majetku. Pokud dlužník splní 100 % pohledávek nezajištěných věřitelů nebo podaří-li se dlužníkovi za první 3 roky uspokojit pohledávky alespoň ve výši 60 %, či vynaloží-li největší možné úsilí v průběhu 5 let a plnil-li dlužník v průběhu splátkového kalendáře řádně své povinnosti (vykonával adekvátní zaměstnání, nezatajil mimořádné příjmy apod.), insolvenční soud dlužníka od placení dluhů osvobodí.

3.3.2 Přeměna oddlužení na konkurs

Jestliže dlužník neplní podstatné povinnosti vyplývající ze schváleného způsobu oddlužení nebo nebude možné splnit podstatnou část splátkového kalendáře či v důsledku zaviněného jednání vznikl dlužníkovi po schválení oddlužení peněžitý závazek po dobu delší 30 dnů po lhůtě splatnosti, anebo to navrhne dlužník sám, soud zruší oddlužení a za splnění zákonných podmínek případně rozhodne o způsobu řešení úpadku konkursem.

Vyjdou-li po schválení oddlužení najevo okolnosti, které vedou k závěru, že dlužník podáním insolvenčního návrhu sledoval nepoctivý záměr, insolvenční soud oddlužení také zruší, je zde možnost, že soud rozhodne o způsobu řešení dlužníkovy úpadku konkursem.⁵¹

Po uplynutí 5 let od nabytí právní moci rozhodnutí, jímž bylo skončeno insolvenční řízení, vyškrtne insolvenční soud dlužníka ze seznamu dlužníků a údaje o něm v insolvenčním rejstříku znepřístupní. Skončí-li insolvenční řízení rozhodnutím podle § 142 InsZ, vyškrtne insolvenční soud dlužníka ze seznamu dlužníků a údaje o něm v insolvenčním rejstříku znepřístupní do 15 dnů od doručení žádosti dlužníka; dlužník je oprávněn požádat o vyškrtnutí nejdříve po uplynutí 3 měsíců od právní moci rozhodnutí.⁵²

Pokud soudu došel návrh na povolení oddlužení a návrh splňuje veškeré formální náležitosti a pokud se z něj podává, že dlužník dokáže uspokojit pohledávky svých

⁵¹ § 418 odst. 3, zákona č. 182/2006 Sb. ze dne 1.ledna 2008 o úpadku a způsobech jeho řešení.

⁵² § 425 odst. 1, zákona č. 182/2006 Sb. ze dne 1.ledna 2008 o úpadku a způsobech jeho řešení.

nezajištěných věřitelů alespoň úhradou měsíčních splátek v minimální zákonné výši, vydá soud v usnesení o zjištění úpadku také výrok o tom, že oddlužení se povoluje.

V případech, kdy insolvenční soud rozhodl o úpadku dlužníka počínaje dnem 01.06.2019, insolvenční soud již při vstupu do oddlužení nezkoumá splnění podmínky uspokojení pohledávek nezajištěných věřitelů v procentuální míře tak, jako tomu bylo u návrhů na povolení oddlužení, o nichž rozhodoval do 31.5.2019, kdy musel dlužník splnit podmínku uspokojení pohledávek alespoň v minimální zákonné míře 30 % pohledávek nezajištěných věřitelů. Soud se na konci insolvenčního řízení zabývá mírou vynaložení úsilí dlužníka, které bylo od dlužníka spravedlivé očekávat.

Splátkový kalendář se zpeněžením majetkové podstaty je nejčastější způsob řešení oddlužení. Dlužníci dávají věřitelům k dispozici veškeré příjmy, které získají v příštích 5 letech či při zaplacení 100 % veškerých zjištěných pohledávek a náklady insolvenčního řízení.⁵³ (Po novele z roku 2019 může oddlužení probíhat maximálně 3 roky ve speciálních zákonem stanovených případech. Jedná se o starobní důchodce (nárok na starobní důchod musí být přiznán již v době podání insolvenčního návrhu a musí trvat po celé řízení)), o invalidní důchodce se druhým nebo třetím stupněm invalidity, a dlužníky, kteří v průběhu třech let, nejpozději 36. splátkou, splatili alespoň 60 % zjištěných pohledávek.⁵⁴

⁵³ HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. *Insolvenční řízení*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. Právní praxe, str. 35

⁵⁴ SCHÖNFELD, Jaroslav. *Insolvenční praxe*. V Praze: C.H. Beck, 2020. str. 160

4 Analytická část práce

4.1 Příčiny vzniku předlužení

Základní příčiny jsou tři: nedostačující příjmy, zbytečně vysoké výdaje a nedostatečná právní ochrana spotřebitele. Mezi příčiny nedostatečných příjmů patří nezaměstnanost, nízká kvalifikace, neúspěšné podnikání, často vzniká neschopnost platit dluh úmrtím, invaliditou či nemocí živitele rodiny, lidé totiž nepočítají s tím, že se mohou dostat do platební neschopnosti. Celý problém má tendenci se prohlubovat – neřešený problém se zvětšuje, rostou nejen úroky a pokuty, ale i náklady na vymáhání dluhu, takže vzniká začarovaný dlužnický kruh.⁵⁵

4.1.1 Nezaměstnanost ČR

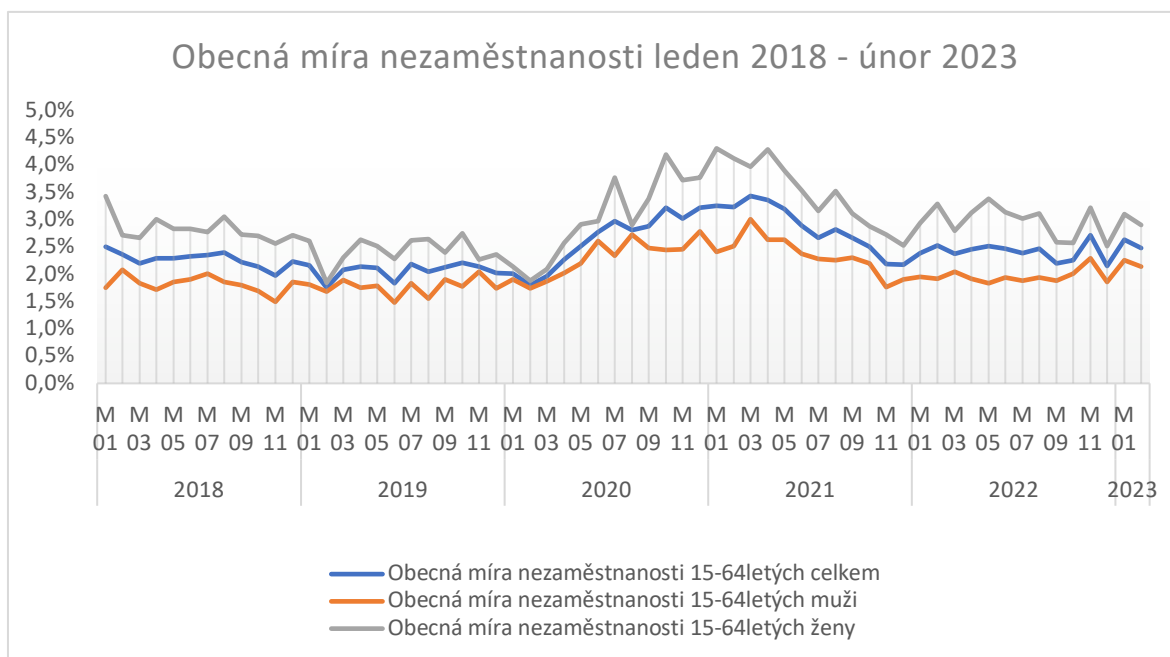
Jedna z největších příčin nedostatečných příjmů je nezaměstnanost. Možné indikátory byly například pandemie COVID-19, kdy mohlo docházet k masivnímu propuštění a snižování pracovních míst – tedy cyklická nezaměstnanost, či neustálé technologické inovace, které mohou nahrazovat lidskou práci, a tedy vést k tomu, že některé pracovní pozice zaniknou. Dále se čím dál častěji objevuje problém se strukturální zaměstnaností, tedy vzniká v důsledku rozdílu mezi dovednostmi a kvalifikacemi pracovníků a požadavky na pracovní trh. Například, pokud existuje poptávka po pracovnících s určitými dovednostmi, ale nezaměstnaní mají jiné dovednosti, může to vést k strukturální nezaměstnanosti.⁵⁶

Podíl ekonomicky aktivních k populaci 15–64letých dosáhl 77,3 %. Oproti únoru 2022 se zvýšil o 0,2% bodu. Míra ekonomické aktivity mužů (83,2 %) převyšovala míru ekonomické aktivity žen (71,1 %) o 12,1% bodu.

⁵⁵EVROPSKÝ ROK BOJE PROTI CHUDOBE A SOCIÁLNÍMU VYLOUČENÍ. EY2010: Předlužení [online] [cit. 2023-07-23] Dostupné z: <http://www.ey2010.cz/predluzeni/>

⁵⁶ Buchtová Božena, Šmajš Josef, Boleloucký Zdeněk. Nezaměstnanost. Grada Publishing, 2013. str. 75

Graf č. 1 - Obecná míra nezaměstnanosti

Zdroj:⁵⁷

Dlouhodobá nezaměstnanost více postihuje ženy, obtížněji hledají uplatnění na trhu práce osoby, které se vracejí z výkonu trestu a matky samoživitelky.

S nezaměstnaností jsou především spojeny jevy materiální a sociální deprivace, nezaměstnané osoby klesají pod životní úroveň. Tito lidé se díky těmto problémům ocitají v sociální izolaci a stávají se vyloučenými se sociálních vztahů, nezaměstnanost se také nepříznivě odráží na zdravotním stavu a psychickému zdraví člověka.⁵⁸

Nezaměstnané osoby jsou často nuceny vzít si půjčku, aniž by dokládaly své příjmy. Pokud již se stalo, že nesplácí úvěr u bankovní instituce, poté se obrátí na instituce nebankovní i v případě, že je tato situace velmi nevýhodná.

Příklad postupu nebankovní instituce

Nebankovní instituce EC Financial Services, a.s, která poskytuje Smart půjčku, požaduje, aby úvěr ve výši 10 000 Kč byl zajištěn televizí, počítačem a ledničkou, i přes vědomí, že hodnota těchto věcí je vyšší, než stanovená hodnota 10 000 Kč. Součástí úvěrové smlouvy je ujednání o okamžité exekuci zástavy v případě zpoždění jedné splátky. Cena za schválení této půjčky je 2 996 Kč. V případě nezaplacení splátky hrozí klientům pokuty,

⁵⁷ Míry zaměstnanosti, nezaměstnanosti a ekonomické aktivity - únor 2023 [online] [cit. 2023-07-23] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ci/miry-zamestnanosti-nezamestnanosti-a-ekonomicke-aktivity-unor-2023>

⁵⁸ EVROPSKÝ ROK BOJE PROTI CHUDOBE A SOCIÁLNÍMU VYLOUČENÍ. EY2010: Předlužení [online] [cit. 2023-07-23] Dostupné z: <http://www.ey2010.cz/predluzeni/>

zákonný úrok z prodlení a paušál na náklady vymáhání 20 % z částky úvěru, nejméně ale 2 000 Kč. Všechny tyto náklady by měly správně být uvedené v sazbě RPSN, některé nebankovní instituce je ovšem záměrně neuvádějí.⁵⁹

Právní předpisy neomezují maximální výši roční procentní sazby nákladů nebo-li RPSN, ale podle zákona č.257/2016 Sb. je povinnost uvádět informaci o RPSN s přesností minimálně na jedno procentní místo. Pokud poskytovatel půjčky nebo úvěru RPSN neuvede, hrozí mu pokuta od České obchodní inspekce až 50 milionů korun.⁶⁰

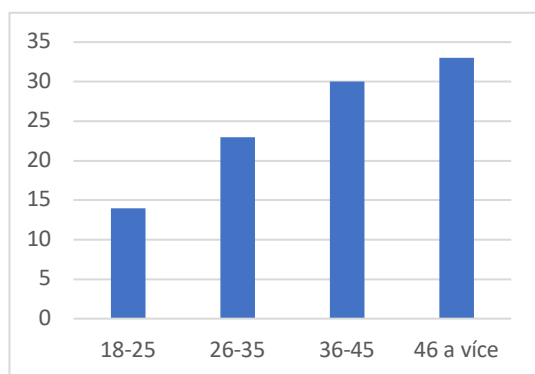
4.2 Analýza ekonomické situace a finanční gramotnosti

V období 2008 až 2021 soudy povolily oddlužení celkem 263 000 osob. Z dosavadních výsledků vyplývá 91% úspěšnost dlužníků ve schopnosti splácení. Pouze 9 % dlužníků z insolvenční procedury vypadlo a vrátilo se do života s dluhy.⁶¹ V exekuci je v prvním čtvrtletí 2024 celkem 644 857 fyzických osob.⁶²

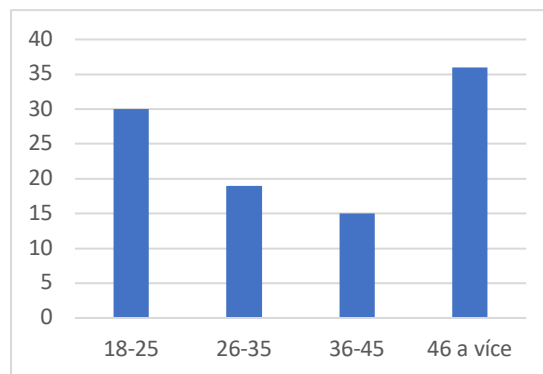
K analýze byl použit vytvořený dotazník s otázkami na finanční gramotnost a ekonomické situace. Byly vypracovány dva dotazníky – jeden pro obyvatelstvo, které není a nebylo v insolvenčním řízení, a druhý je přímo vytvořen pro dlužníky. V konečném důsledku lze sledovat porovnání výsledků u těchto dvou skupin.

První sledované kritérium byl věk osob.

Graf č. 2 - Věk dlužníků

Graf č. 3- Věk osob mimo insolvenční řízení

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

⁵⁹ Ministerstvo vnitra České republiky. 2008. MVČR: Prevence zadlužování českých domácností s důrazem na sociálně slabé a vyloučené skupiny obyvatel [online]. [cit. 2023-08-26]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/prevence-zadluzovani-pdf.aspx

⁶⁰ Zákon č. 257/2016 Sb. o spotřebitelském úvěru – MFČR, [online] [cit. 2023-08-26]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/86883/1/2>

⁶¹ Stav insolventů v roce 2021 v ČR - Insolcentrum s.r.o. [online] [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://www.insolcentrum.cz/stav-insolventu-v-roce-2021-v-cr-klid-pred-bouri/>

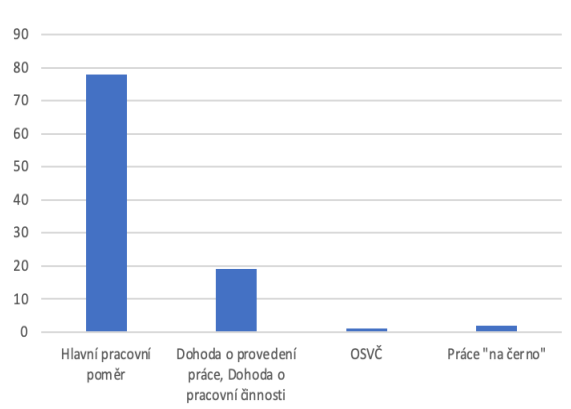
⁶² Exekutorská komora ČR – Celkový počet povinných – fyzických osob v exekuci [online]. [cit. 2024-02-22] Dostupné z: <https://statistiky.ekcr.info/statistiky/celkove-povinnych.html>

Z grafu číslo 2 je patrné, že většina ze skupiny dlužníků převažuje v kategorii čtyřicet šest let a více. Následuje kategorie mezi třicátým šestým a čtyřicátým pátým rokem. Důvodem vysokého podílu respondentů ve věkové skupině 46 let a více je skutečnost, že tito dlužníci se nachází v produktivním věku, kdy mají snahu zabezpečit jak sebe, tak i svou rodinu.

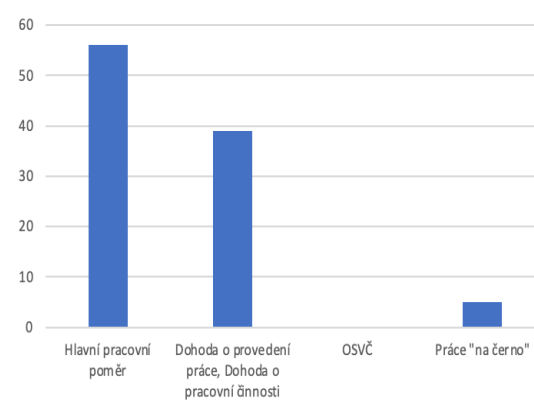
Z národních statistik (IsirExplorer, 2023) je zřejmé, že nejčastější věk dlužníků při podání insolvenčního návrhu je mezi třicátým sedmým a čtyřicátým druhým rokem.⁶³

Dalším sledovaným údajem byl způsob obživy.

Graf č. 4- Zdroj příjmů dlužníků

Graf č. 5- Zdroj příjmů osob mimo insolvenční řízení

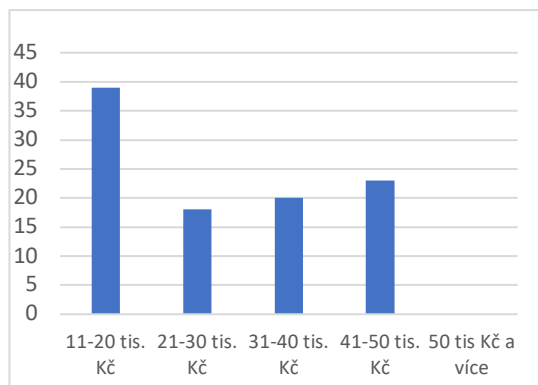
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Dlužníci mají povinnost předkládat insolvenčnímu správci a insolvenčnímu soudu veškeré příjmy za dané období v průběhu insolvenčního řízení. Z grafu číslo 4 je viditelné, že většina dlužníků je zaměstnaná na hlavní pracovní poměr. Necelých 20 % dlužníků je zaměstnáno pouze na dohody (dohoda o provedení práce, dohoda o pracovní činnosti), takže jejich příjem není stabilní. Jak můžeme vidět u respondentů, kteří nejsou v insolvenčním řízení, tak má necelých 40 % práci pouze na dohodu, což může vést k nestabilnímu příjmu a tudíž k možnému vzniku dluhů.

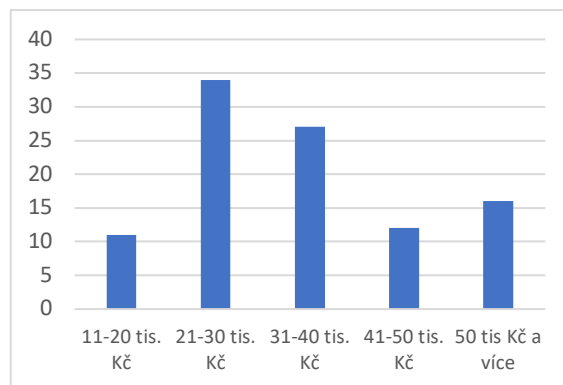
⁶³ Věk dlužníka - IsirExplorer [online] [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: https://isir-explorer.opendatalab.cz/statistiky/vek_dlužnika

Dalším zjišťovaným údajem je čistý průměrný měsíční příjem

Graf č. 3 - Čistý průměrný příjem dlužníka

Graf č. 2 - Čistý průměrný příjem osob mimo insolvenční řízení

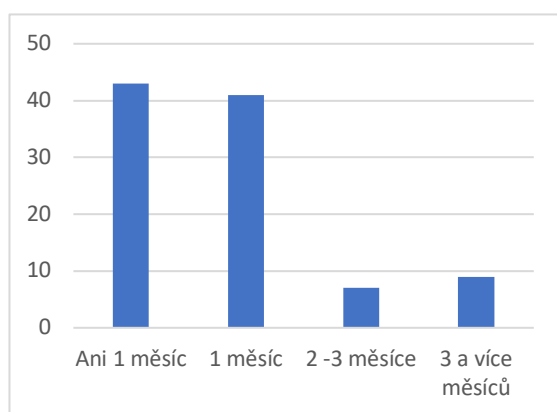

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

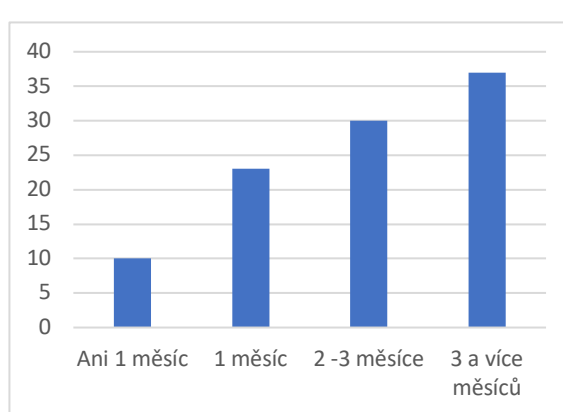
Z výše uvedených grafů č. 6 a č. 7 vyplývá, že průměrné příjmy většiny dlužníků jsou nižší než osob, které se v insolvenčním řízení nenacházejí. Více jak 35 % dlužníků má příjem mezi jedenácti až dvaceti tisíci korun. Příjem dlužníka je zásadní věc pro vypočítání minimální srazitelné částky do insolvenčního řízení.

Dalším sledovaným údajem v rámci dotazníkového šetření je informace, jak dlouho by respondenti vydrželi pokrývat životní náklady, aniž by si museli půjčit finanční prostředky či se odstěhovat.

Graf č. 4 - Údaje dlužníků, kolik měsíců jsou schopni pokrývat životní náklady

Graf č. 5 - Údaje osob mimo insolvenční řízení, kolik měsíců jsou schopni pokrývat životní náklady

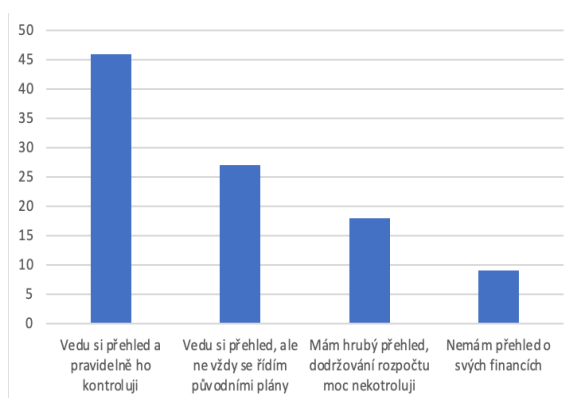
Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Je viditelné, že necelá polovina respondentů, kteří jsou v insolvenčním řízení, dokáže žít z ušetřených zdrojů pouhý 1 měsíc po výpadku příjmů, poté jsou jejich úspory vyčerpány a dlužníci volí obvykle možnost rychlých půjček. S porovnáním osob, které nejsou v insolvenčním řízení, a tedy mají větší prostor pro odkládání finančních prostředků a

jejich spoření, jsou dlužníci poněkud nepřipraveni na případnou ztrátu zaměstnání. Dle finančních odborníků by výše finanční rezervy měla tvořit alespoň šestinásobek měsíčních výdajů domácnosti.⁶⁴

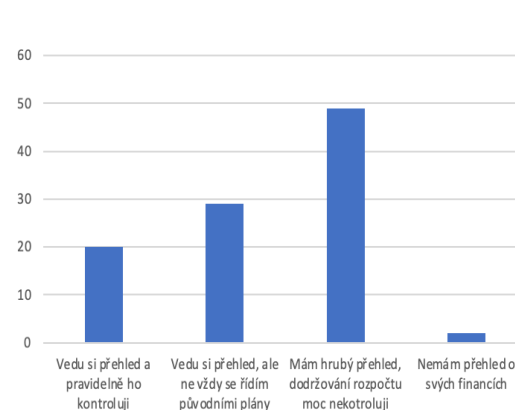
Dalším sledovaným údajem je schopnost dlužníků a osob mimo insolvenční řízení vést přehledy svých příjmů a výdajů a zda si tyto přehledy pravidelně kontrolují.

Graf č. 6 - Údaje dlužníků, zda si vedou přehled svých příjmů a výdajů

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

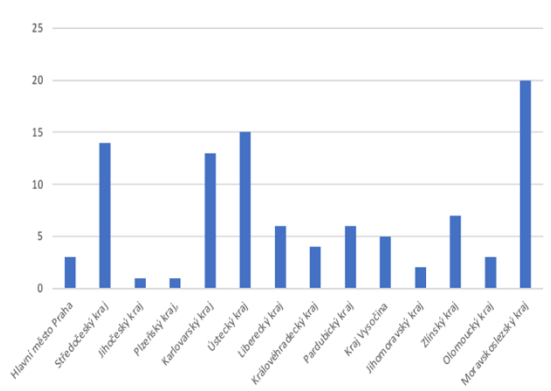
Graf č. 7 - Údaje osob mimo insolvenční řízení, zda si vedou přehled svých příjmů a výdajů

Z grafu č. 10 vyplývá, že necelá polovina respondentů, kteří jsou v insolvenčním řízení si vede přehled svých příjmů a výdajů a pravidelně si ho kontroluje. Zatímco osob, které nejsou v insolvenčním řízení je skoro polovina takových, kteří mají sic hrubý přehled, ale nedodržují své plány a nekontrolují si daný rozpočet.

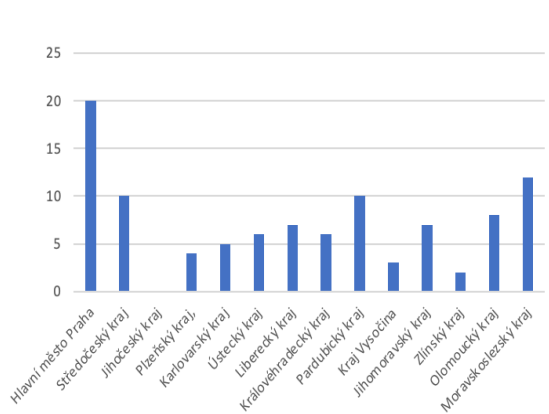
Další sledovaný údaj je kraj, kde respondenti žijí.

Graf č. 12- Kraj, ve kterém dlužník žije

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Graf č. 13- Kraj, ve kterém osoba mimo insolvenční řízení žije

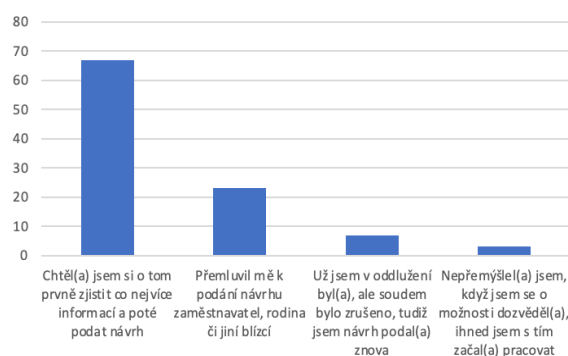

⁶⁴ Jak velká by měla být vaše finanční rezerva. eDO Finance [online] [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://edofinance.cz/jak-velka-by-mela-byt-vase-financi-rezerva/>

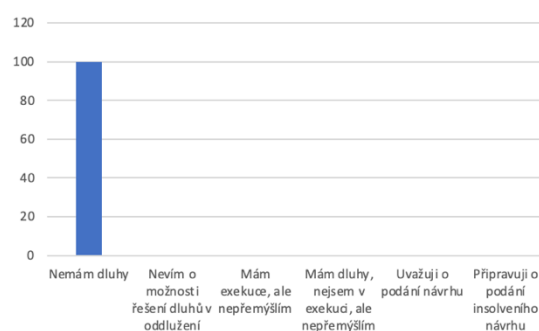
Z grafu č. 12 je viditelné, že je převaha respondentů v insolvenčním řízení, žije v moravskoslezském kraji. Dále převažuje kraj Ústecký, Středočeský a Karlovarský. Respondenti, kteří nejsou v insolvenčním řízení, jsou z větší části z Prahy, poté Moravskoslezského kraje, Pardubického a Středočeského kraje.

Poslední sledované údaje jsou odlišné. Respondenti v insolvenčním řízení byli dotazováni, zda odkládali podání návrhu na oddlužení, a pokud ano, z jakého důvodu. Zatímco respondenti mimo insolvenční řízení odpovídali, zda mají dluhy (exekuce).

Graf č. 14– Důvod pro podání návrhu k insolvenčnímu řízení

Graf č. 15– Dluhy respondentů mimo insolvenční řízení

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření

Z grafu č. 15 je čitelné, že respondenti, kteří se nenachází momentálně v insolvenčním řízení nemají žádné dluhy, a tudíž nemusí přemýšlet o podání návrhu. Většina respondentů v insolvenčním řízení si prvně, před podáním návrhu, chtěla zjistit informace o insolvenčním řízení a poté návrh podat. Přibližně 20 % bylo přemluveno ze strany zaměstnavatele či rodiny. Necelých 10 % dlužníků už jednou v insolvenčním řízení bylo, ale nebyli oddluženi, tudíž podali návrh opětovně. Nejnižší je procento dlužníků, kteří okamžitě po zjištění o této možnosti podalo návrh na oddlužení.

4.2.1 Případová studie

Dlužnice byla dotazována na otázky, uvedené v příloze č. 1, k nyní již ukončenému insolvenčnímu řízení. Dlužnice podala návrh na oddlužení dne 22.7.2019 a po třech letech uhradila 60 % všech přihlášených pohledávek. Dne 6.3.2023 soud vydal usnesení o osvobození dlužnice od placení dosud neuspokojených pohledávek, a dlužnice tudíž nemá nadále více povinnost hradit dluhy vzniklé před datem podání návrhu. Dlužnice již tou dobou žila pouze se svými dětmi.

Dlužnice se dozvěděla o možnosti insolvenčního řízení s možností oddlužení od své známé, jejíž insolvenční řízení se chýlilo ke konci. Dlužnice si uvědomovala, o jaké dluhy se jedná a v jaké výši. V době podání před podáním návrhu si dlužnice zjistila, že bude v insolvenčním řízení muset splatit 100 % všech přihlášených pohledávek, či je splácet v období pěti let. V červnu roku 2019 již byla v platnosti novela, která ovlivnila insolvenční řízení dlužnice, a tudíž mohla při splacení 60 % po třech letech být oddlužena.

V insolvenčním řízení této dlužnice se přihlásilo celkem 6 věřitelů. Jedním z nich byl soudní exekutor. Dále to byly dluhy z mládí dlužnice, přičemž dlužnice za dva tyto dluhy nebyla plně odpovědná, ale nepodala trestné oznámení na osobu, která dle dlužnice byla iniciátorem tohoto dluhu. Dlužnice měla také úvěr ze společnosti „rychlých půjček“, a tedy společnost Jet money, s. r. o., která se prezentuje jako „smart půjčka“ a dále společnost Ferratum. Aby mohla udržet domácnost, tento dluh splácela až do doby podání návrhu, poté se věřitel přihlásil se zbylou výší. Další pohledávkou byl úvěr v bankovní instituci, který dlužnice splácela do doby, než byla hospitalizována a její příjem již nebyl dostatečný.

Tabulka 1 - Poměr uspokojení přihlášených pohledávek

Přihláška	Věřitel - název	Přihlášeno	Uspokojeno	Uspokojeno (%)
P1	EC Financial servises, a. s.	1 415,09 Kč	867,57 Kč	61,3085 %
P2	EC Financial servises, a. s.	2 463,85 Kč	1 510,55 Kč	61,3085 %
P3	Česká spořitelna, a. s.	78 133,52 Kč	47 902,64 Kč	61,3085 %
P4	OS KOVO Bosch Termotechnika, s. r. o.	144 000,00 Kč	88 284,51 Kč	61,3085 %
P5	Mgr. Jaroslav Homola	6 655,00 Kč	4 080,09 Kč	61,3085 %
P6	Tesco Stores ČR, a. s.	183 431,80 Kč	112 459,64 Kč	61,3085 %
Celkem	-----	416 099,26 Kč	255 105,00 Kč	61,3085 %

Zdroj: vlastní zpracování dle justice.cz 2023, online

V době podání návrhu dlužnice měla měsíční příjem ze zaměstnání ve výši 17 000 Kč a další 3 000 Kč obdržela jako přídavek na bydlení. Po uhrazení nájemného se službami, dlužnici zůstávalo 6 000 Kč na domácnost se dvěma dětmi, přičemž oba byli v tu dobu studenti.

Dlužnice byla dotázána, z jakých důvodů si půjčila finance od nebankovní instituce a zda-li chápe rozdíl mezi úrokem a RPSN. Dlužnice ví, jaký rozdíl je mezi úroky a mezi RPSN, uvědomovala si i v době zápůjčky, že u těchto půjček bylo RPSN vyšší, než byl bankovní úrok, přečetla si smlouvu o půjčce, avšak neměla na výběr, jelikož tou dobou již nebyl splácen dluh u jiné bankovní instituce a žádná jiná bankovní instituce by jí finanční

prostředky nepůjčila. První splátka byla po měsíci od vzetí půjčky a probíhal klasický měsíční interval splátek.

Dále uvádí, že dluhy ovlivňovaly její domácnost a to nejen, že si nemohla dovolit pořizovat sobě, co by bylo třeba, ale nastával problém i s dětmi v domácnosti, které měly výdaje ve studiu. Dlužnice si propočítávala měsíčně příjmy a výdaje, ale nebyla schopna šetřit, jelikož jí prostředky pro odkládání nezůstávaly.

Dlužnice se nyní cítí spokojená a šťastná, že má ukončené insolvenční řízení. Nemá více strach, že by přišel exekutor a zabavil jí majetek v domácnosti. Peníze, které si momentálně vydělává, odkládá pro domácnost, zatím nemá v plánu investice či penzijní spoření. V případě, že by se dlužnice dostala opět do finančních problémů, tak uvedla, že by již nežádala banky či nebankovní instituce o půjčku, ale obrátila by se na rodinu. Rodina o celé situaci dlužnice věděla, její sestra byla také v dluhové pasti. Okolí dlužnice bylo složeno z lidí, kteří se sami nacházeli ve dlužích. Její přátelé již také začali řešit situaci oddlužením.

Dlužnice si uvědomila, že úvěry nejsou řešením pro nefungující cyklus. Dlužnice si nyní dokáže spočítat příjmy a výdaje, je vidět značný posun finanční gramotnosti. Nyní nepočítá příjmy a výdaje, jelikož s nynějším partnerem mají společnou domácnost a výdaje řeší partner.

5 Výsledky a diskuse

5.1 Výsledky

Výsledky z dotazníku a analýzy dlužnice

V průběhu analýzy provedených dotazníků se objevily zajímavé trendy, které poskytují hlubší pohled na ekonomický a sociální dopad osobního bankrotu na dlužníky v porovnání s těmi, kteří nejsou v insolvenčním řízení.

Prvním pozoruhodným výsledkem bylo zjištění, že většina dlužníků, kteří prošli insolvenčním řízením, se nachází ve věkové kategorii čtyřicet šest let a více. Tato skupina je v produktivním věku, což naznačuje, že mnoho z nich se snaží zabezpečit finanční stabilitu pro sebe a svou rodinu.

Další klíčový prvek se týká zaměstnání. Většina dlužníků je zaměstnána na hlavní pracovní poměr, ale zhruba pětina z nich pracuje pouze na dohodu. Tato skupina čelí nestabilitě příjmů, což mohlo přispět ke vzniku dluhů. Naopak u osob mimo insolvenční řízení je nižší četnost pracovních dohod, což naznačuje, že mají stabilnější příjmy.

Z dotazníků je zřejmé, že osoby v insolvenčním řízení mají nižší příjem než osoby, které v řízení nejsou. S čímž je patrně propojený i fakt, že tedy většina dlužníků si vede přehled příjmů a výdajů a snaží se ho pravidelně kontrolovat, oproti respondentům druhého dotazníku, kteří si tento přehled nevedou za záminkou, že ho nepotřebují díky vyšším příjmům. V případě, že tyto osoby utratí všechny příjmy a nespoří si prostředky, které by mohli eventuálně využít v případě ztráty zaměstnání či jiných nepříjemných komplikací, opět se objevuje problém s rychlým sehnáním financí, a tudíž možné dluhové pasti.

Zajímavým aspektem byly i životní náklady a finanční rezerva. Zjištění, že necelá polovina dlužníků by vydržela pokrývat životní náklady pouze jeden měsíc po výpadku příjmů, poukazuje na nízkou finanční odolnost této skupiny. Ideální finanční rezerva, která by měla činit alespoň šestinásobek měsíčních výdajů domácnosti, není většinou dlužníků dostatečně zajímavá.

Při zahájení insolvenčního řízení a poté i splátkového kalendáře se mění finanční situace domácnosti dlužníka. I přes výdaje, které má v insolvenčním řízení by měl být schopen odkládat si peněžitou částku, kterou si určí sám, dle jeho schopností, na spoření. V případě, že dlužník má nízký příjem, a tudíž nemá prostředky pro spoření či dokonce

splácení, nastává situace, kdy je nucen obstarat si nové zaměstnání či druhé zaměstnání, aby jeho příjmy byly vyšší.

Analýza dat ze sledovaného dotazníkového šetření ukazuje zajímavou závislost mezi regionem, konkrétně krajem, a výší příjmů respondentů. Tato závislost může poskytnout užitečné informace pro pochopení ekonomických odlišností a výzev v jednotlivých částech země.

Z výsledků vyplývá, že Moravskoslezský kraj v České republice má výrazně nejvyšší počet dlužníků (20 %) v insolvenčním řízení. Tento jev je dále potvrzen národními statistikami, které ukazují, že Moravskoslezský kraj má nejvyšší absolutní číslo lidí, kteří prochází oddlužením (16 436 obyvatel, tj. 14,42 %).⁶⁵ Tato skutečnost je spojena s ekonomickou situací v kraji, jelikož HDP na obyvatele dosahuje hodnoty 499 813 Kč v běžných cenách.⁶⁶ Tato čísla naznačují, že ekonomický výkon na obyvatele není tak vysoký jako v jiných částech ČR.

Tabulka 2 - HDP na obyvatele (Kč) v běžných cenách v krajích ČR

Kraj	HDP na obyvatele (Kč) v běžných cenách
Hlavní město Praha	1 453 579
Jihomoravský kraj	624 757
Středočeský kraj	557 641
Plzeňský kraj	553 512
Královéhradecký kraj	543 106
Zlínský kraj	524 888
Pardubický kraj	513 222
Olomoucký kraj	503 709
Moravskoslezský kraj	499 813
Jihočeský kraj	480 506
Kraj Vysočina	474 282
Liberecký kraj	457 749
Ústecký kraj	440 737
Karlovarský kraj	377 886

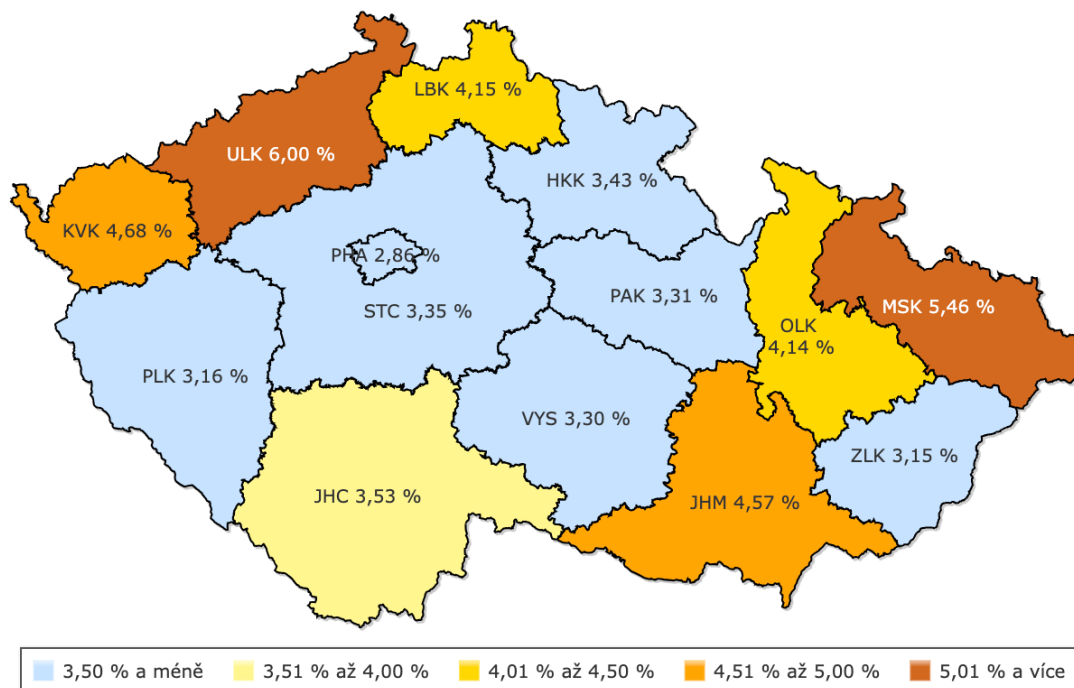
Zdroj: vlastní zpracování dle Českého statistického úřadu 2024, online

⁶⁵ Všechny insolvence v ČR – Insolcentrum [online] [cit. 2024-02-22] Dostupné z: <https://www.insolcentrum.cz/pocty-pripadu-statistiky/>

⁶⁶ Porovnání krajů v mapách HDP na obyvatele – Český statistický úřad [online] [cit. 2024-02-22] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/porovnani-kraju-mapa>

Dalším faktorem, který je spojen s vysokým počtem dlužníků, je procento nezaměstnanosti v Moravskoslezském kraji, které dosahuje hodnoty 5,46 %. Toto je druhé nejvyšší procento nezaměstnanosti v celé České republice, hned po Ústeckém kraji.⁶⁷

Obrázek 2 - Podíl nezaměstnaných osob v krajích k 31. 1. 2024

Zdroj:⁶⁸

Následně druhý nejvyšší výskyt oddlužení v České republice se nachází v Ústeckém kraji. V tomto případě je 15 % dlužníků v insolvenčním řízení. Toto zjištění je potvrzeno národními statistikami, konkrétně počet obyvatel v insolvenčním řízení v tomto kraji dosahuje 15 475, což představuje 13,57 % z celkové populace v oddlužovacím procesu.⁶⁹

Zajímavým ohledem je ekonomická situace kraje, kde HDP na obyvatele dosahuje hodnoty 440 737 Kč.⁷⁰ Přestože je HDP na obyvatele nižší než v Moravskoslezském kraji, pozornost přechází na vysokou míru nezaměstnanosti v Ústeckém kraji, která dosahuje hodnoty 6,00 %. Toto číslo představuje nejvyšší procento nezaměstnanosti v České republice. Spojení mezi vysokým výskytem oddlužení a vysokou nezaměstnaností

⁶⁷ Podíl nezaměstnaných osob v krajích k 31.1.2024 – Český statistický úřad [online] [cit. 2024-02-22] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xc/mapa-podil-kraje>

⁶⁸ Podíl nezaměstnaných osob v krajích k 31.1.2024 – Český statistický úřad [online] [cit. 2024-02-22] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xc/mapa-podil-kraje>

⁶⁹ Všechny insolvence v ČR – Insolcentrum [online] [cit. 2024-02-22] Dostupné z: <https://www.insolcentrum.cz/pocty-pripadu-statistiky/>

⁷⁰ Porovnání krajů v mapách HDP na obyvatele – Český statistický úřad [online] [cit. 2024-02-22] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/porovnani-kraju-mapa>

naznačuje, že ekonomické obtíže v kraji hrají klíčovou roli v zadlužování obyvatel. Celkově lze konstatovat, že Ústecký kraj čelí výzvám spojeným s finanční nestabilitou, což se projevuje v druhém nejvyšším výskytu oddlužení v zemi, a to především ve spojení s vysokou nezaměstnaností.

Dále je nejvyšší počet oddlužení v kraji Středočeském a Karlovarském.

V kontrastu s výskytem oddlužení v Moravskoslezském a Ústeckém kraji ukazuje analýza respondentů mimo insolvenční řízení výrazně odlišné trendy, zejména v souvislosti s hlavním městem Prahou. Respondenti, kteří nejsou v situaci oddlužení, žijí převážně v Praze. Tato skupina respondentů profituje z výrazně vyššího HDP na obyvatele, které dosahuje hodnoty 1 453 579 Kč. Praha také vyniká nízkou mírou nezaměstnanosti, která činí pouze 2,86 %. Tato čísla svědčí o vysoké ekonomické aktivitě, prosperitě a stabilním zaměstnaneckém prostředí v hlavním městě.

Celkově tedy lze vidět kontrast mezi regiony – zatímco Moravskoslezský a Ústecký kraj čelí výzvám spojeným s vysokým výskytem oddlužení a nezaměstnanosti, Praha se vyznačuje vyšší úrovní ekonomické prosperity a nižší nezaměstnaností. Tato srovnání naznačují, že ekonomické faktory mají významný vliv na míru zadlužení a finanční stabilitu jednotlivých regionů v České republice.

Více jak polovina dlužníků si prvně dohledala informace k insolvenčnímu řízení a až poté požádali o oddlužení. V tomto případě by dlužníci měli být plně informováni, jaké budou jejich výdaje na insolvenční řízení a kolik financí jim bude zůstat na domácnost. Dále je ale zřejmé, že 10 % dlužníků, kteří již v insolvenčním řízení bylo a podali návrh znova. Důvodů může být několik, hlavním důvodem pro ukončení řízení je neplacení stanovených splátek. Důvod pro nesplacení je například ztráta zaměstnání, či náhlá potřeba úhrady vyřazeného vybavení domácnosti (elektrický spotřebiče, či jiný dlouhodobý majetek) nebo jiný faktor ovlivňující finance. Z tohoto důvodu je doporučováno i dlužníkům, aby si odkládaly úspory.⁷¹

Přefinancování má spoustu dopadů, v tomto případě u dotazovaných dlužníků to mohou být ekonomické dopady, tj. změny v jeho majetku, příjmech, výdajích. Sociální dopady se mohou objevovat v podobě psychologické zátěže, tato problematika zahrnuje stres, stagnaci, vztahy s rodinou a přáteli.

⁷¹ Interní materiály insolvenční kancelář JUDr. Daniela Urbanová

Před podáním insolvenčního návrhu s návrhem na oddlužení je zde stále možnost jiného způsobu řešení dluhů, která se nevyužívá často, a to mohou být dohody s věřiteli, konsolidace dluhů.

Dlužnice, která byla sledována v rámci této studie, podala návrh na oddlužení dne 22.7.2019 a po třech letech úspěšně uhradila 60 % všech přihlášených pohledávek. Následně soud vydal usnesení o osvobození dlužnice od dalších plateb dosud neuspokojených pohledávek. Tímto opatřením dlužnice získala finanční svobodu a nemá nadále povinnost splácet dluhy vzniklé před datem podání návrhu. Výsledky naznačují, že dlužnice byla schopna efektivně zvládnout insolvenční řízení a dosáhnout pozitivního poměru uspokojení přihlášených pohledávek. Osvobození od dalších plateb ji zbavilo závazků vůči věřitelům a umožnilo jí začít novou finanční kapitolu.

Ekonomických dopadů na dlužnici je hned několik, a těmi je 60% uspokojení pohledávek věřitelů. Ekonomický dopad spočívá v tom, že dlužnice byla schopna efektivně restrukturalizovat své dluhy a snížit finanční břemeno. Dalším dopadem je usnesení o osvobození dlužnice od placení dosud neuspokojených pohledávek, které vydal soud. To znamená, že dlužnice již není závazná k dalším finančním povinnostem vůči věřitelům, což významně ovlivnilo její ekonomickou situaci a umožnilo jí začít nový finanční životní etapu. Posledním ekonomickým dopadem je finanční gramotnost dlužnice. Studie ukazuje na pozitivní posun v oblasti finanční gramotnosti dlužnice. S rozvojem schopnosti propočítávat měsíční příjmy a výdaje a s porozuměním rozdílu mezi úroky a RPSN je dlužnice nyní schopna lépe řídit své finanční záležitosti.

Oddlužení má výrazný sociální dopad tím, že uvolňuje dlužnici od povinnosti platit další částky. Dlužnice již nemá obavy z případné exekuce a zabavení majetku, což vytváří klidnější a stabilnější sociální prostředí. S tím je spojená rodinná stabilita, jelikož může vytvářet stabilní a bezpečné prostředí pro svou rodinu.

Výzkum též ukázal, že změna přístupu k dluhům ovlivnila psychosociální sféru dlužnice. Od pocitu tíhy a stigmatizace se dostala ke stavu spokojenosti a štěstí po ukončení insolvenčního řízení.

Zkušenost s dluhy v okolí dlužnice vytvořila síť podpory mezi lidmi, kteří procházeli podobnými finančními obtížemi. Celkově lze konstatovat, že oddlužení mělo pozitivní ekonomické a sociální dopady na život této dlužnice, přispívajíc k celkovému zlepšení její kvality života.

5.2 Diskuze

Věřitelé a jejich vztah k insolvenčnímu řízení

Samozřejmě se musí brát v potaz strana věřitelů, kteří čekají na zaplacení jejich pohledávek, avšak v častém případě není úhrada pohledávek 100%. Věřitelé jsou ve velmi nevýhodné pozici z několika důvodů. Prvním důvodem může být snížená šance na plnou návratnost dluhu, jelikož věřitelé mají v insolvenčním řízení často omezenou šanci na návratnost svých pohledávek. Dlužník může být schopen splatit pouze část svých dluhů, což znamená, že věřitelé mohou utrpět ztráty na svých investicích. Samozřejmě v případě, kdy je oddlužení zrušeno, tak pohledávka stále existuje a díky uznání ze strany dlužníka při podpisu přezkumných listů se tak pohledávka stává nepopíratelnou. Dalším důvodem může být nízká priorita věřitelů. V insolvenčním řízení mají některé pohledávky přednost před věřiteli. Například preferenční věřitelé, dlužné výživné, či samotné měsíční výživné. To znamená, že běžní věřitelé budou čekat déle, než dostanou své peníze, a mohou obdržet méně peněz, než by si přáli. Posledním zde zmíněným důvodem je nemožnost ovlivnit rozhodnutí. Věřitelé nemají vždy možnost ovlivnit výsledek insolvenčního řízení. Rozhodnutí o tom, jak budou pohledávky uspokojeny, je dán insolvenčním zákonem. Věřitelé jsou tedy odkázáni na zákon.

Ovlivnění ekonomiky ČR insolvenčním řízením

Evropská směrnice o restrukturalizaci a insolvenční stanoví požadavek na zrychlené oddlužení pro podnikatele, ačkoliv členským státům ponechává volnost rozhodnout, zda tato pravidla rozšíří i na spotřebitele. V případě České republiky byla zvolena cesta tříletého oddlužení pro všechny dlužníky při splnění daných podmínek. V druhém případě nastává pětileté oddlužení, u kterého novela insolvenčního zákona odstranila závazný podíl z celkového dluhu, který musí dlužník v oddlužení splatit. Zda došlo ke splnění oddlužení tak na konci řízení rozhodne insolvenční soud, který posoudí, zda dlužník vynaložil veškeré úsilí k uspokojení svých věřitelů. Postačí pak, když bude splácet přibližně 2200 korun měsíčně. Tyto dopady budou pociťovat nejen dlužníci, ale i státní rozpočet.

Věřitelé přijdou o 100 miliard korun a stát, konkrétně zdravotní pojišťovny, ČSSZ a finanční správa, o přibližně 15 miliard korun. Tento krok má zásadní dopady na českou společnost. V ekonomicky obtížných časech může vzbudit nepochopení mezi lidmi, kteří se diví, proč zdraví a pracovně schopní dlužníci splácejí pouze zlomek svých

mnohamilionových dluhů, zatímco sami musí šetřit každou korunu. Existuje obava, že část populace může následovat příklad dlužníků a stát se nezodpovědnými plátcí.⁷²

Přitom by v exekucích i insolvencích mohla pomoci jiná opatření – například snížení sazby DPH u nákladů řízení z 21 procent na 15 procent, anebo odpuštění DPH, jak prosazuje Česká asociace věřitelů. Stát by tím ulevil jak dlužníkům, tak věřitelům.

Preventivní opatření a pomoc při předlužení

V České republice existují organizace pro poradenství ve finanční tísní, pomáhají občanům v oblasti finanční gramotnosti a zabývají se ochranou spotřebitele. Vhodným řešením této problematiky je zvýšení informovanosti občanů o negativních důsledcích zadluženosti. Je zřejmé, že vzhledem ke stále narůstajícímu počtu zadlužených domácností je nezbytné rozšířit finanční poradenství a zvýšit finanční gramotnost občanů.

Pro řešení zadluženosti jsou vhodná následující opatření:

- Vytvoření systému vzdělávání ve finanční gramotnosti
- Omezování možnosti zneužívání sociálních dávek
- Kontrola zadlužování v sociálně vyloučených lokalitách
- Vznik a podpora terénní sociální práce
- Podpora poskytování bezplatného finančně právního poradenství

Z celostátního hlediska by v problematice zadlužení pomohla tato opatření:

- Regulace reklamy na spotřebitelské úvěry
- Regulace aktivního zadlužení (např. zavedení jednotného dozoru bank a nebankovních společností při provozování živnosti poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru koncentrovaného pod Českou národní bankou (dále ČNB)
- Zákaz těch rozhodčích doložek ve smlouvách o spotřebitelském úvěru, které upírají spotřebiteli právo na nestranné a nezávislé rozhodnutí jeho sporu (tzn. zákaz rozhodců ad hoc, zákaz rozhodování podle zásad spravedlnosti, povinné vysokoškolské právní vzdělání rozhodců apod.)
- odstranění nedostatků identifikovaných v platné úpravě tzv. osobního bankrotu (soud by měl mít možnost bez souhlasu věřitelů rozhodnout o uhrazení méně než stávajících min. 30 procent dlužné částky svým nezajištěným věřitelům + náklady, umožnit osobní bankrot i dlužníkům v posledních 5 letech pravomocně odsouzeným za trestný čin

⁷² Oddlužení za tři roky. Zmírnění podmínek relativně dopadne na celou ekonomiku. E15.cz [online] [cit. 2023-10-07]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/finexpert/pujcujeme-si/oddluzeni-za-tri-roky-zmirneni-podminek-negativne-dopadne-na-celou-ekonomiku-1399440>

majetkové/hospodářské povahy, odstranit podmínku neexistence závazků z podnikání pro OSVČ bez zaměstnanců, součástí procesu zákonného oddlužení podle insolvenčního zákona by mělo být absolvování certifikovaného programu finančního vzdělávání, zákon by měl stanovovat povinnost konzultovat svůj rodinný rozpočet v pravidelných intervalech s neziskovým certifikovaným finančně právním poradcem pod hrozbou zrušení oddlužení apod.)⁷³

Pomoc při předlužení

Existuje několik způsobů pomoci v situaci, kdy se člověk potýká s problémem předlužení. Jeden ze způsobů je konzultace s odborníky jako jsou finanční poradci nebo odborníci na dluhové poradenství. Finanční poradci sestaví finanční rozvahu, ze které je zřejmé, v jaké výši jsou příjmy a výdaje dané osoby. Z těchto informací vytvoří plán, kterým poradci ukáží, jak mohou lépe zacházet se svými financemi. Existují poradci, kteří si klient zaplatí jako za kteroukoli jinou konzultaci nebo je možné využít služby poradců, jejichž služby jsou tzv. zdarma. Tito poradci jsou placeni provizemi od společnosti, se kterou sjednali produkty pro klienta.

Opatření v rámci státní i nestátní sféry

Pro účely aktivního finančního vzdělání byla formulována definice finanční gramotnosti: Finanční gramotnost je soubor znalostí, dovedností a hodnotových postojů občana nezbytných k tomu, aby finančně zabezpečil sebe a svou rodinu. Finančně gramotný občan se orientuje v problematice peněz a cen a je schopen spravovat osobní či rodinný rozpočet.⁷⁴

Zde jsou uvedeny případy státní pomoci v prevenci proti zadlužení.

- Člověk v tísní, o. p. s. – kompletní sociální pomoc včetně dluhového poradenství. Veškeré služby jsou zdarma. Působnost na celém území ČR.
- Poradna při finanční tísní, o. p. s. – specializace na dluhovou problematiku. Veškeré služby jsou poskytovány zdarma, včetně vypracování návrhu na oddlužení. Působí v Praze, Ostravě a Ústí nad Labem. Výjezdní poradny navštěvují města Šumperk, Plzeň, Hradec Králové, Česká Lípa, Litvínov a Prostějov.

⁷³ Prevence zadlužování a řešení předluženosti v SVL – Agentura pro sociální začleňování [online] [cit. 2023-10-07]. Dostupné z: <https://www.socialni-zaclenovani.cz/oblasti-podpory/zamestnanost/prevence-zadluzovani-a-reseni-predluzenosti-v-svl/>

⁷⁴ Vymezení pojmu finanční gramotnost. Metodický portál RVP.CZ [online] [cit. 2023-10-07]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/13213/vymezeni->

Existuje také spousta nestátních společností či organizací, které se zabývají poradenstvím v oblasti zadlužení, obhajobou spotřebitelských práv a ochranou spotřebitele. Níže jsou uvedené některé z nich.

- Česká advokátní komora – možnosti bezplatného právního poradenství. Působnost celá ČR.
- Asociace občanských poraden – poskytují nezávislé, nestranné a bezplatné sociálně odborné poradenství (mimo jiné i v dluhové problematice). Působnost na celém území ČR.
- Sdružení českých spotřebitelů – chránění zájmů a práv spotřebitelů.
- Finanční gramotnost, o. p. s. – poskytování poradenství, prevenci a vzdělávání v oblasti finanční gramotnosti občanů.⁷⁵

⁷⁵ Bezplatné dluhové poradny. Mapa exekucí [online] [cit. 2023-10-07]. Dostupné z: <https://mapaexekuci.cz/index.php/protidluhova-podpora/pro-verejnost/dluhove-poradny/>

6 Závěr

V rámci této bakalářské práce byla provedena analýza a hodnocení procesu osobního bankrotu a jeho důsledků na dlužníka. Zjištění z této analýzy ukázala, že osobní bankrot je komplexní právní postup, který může mít pozitivní i negativní ekonomické a sociální dopady na dlužníky.

Prvním zjištěním je, že většina dlužníků, kteří procházejí insolvenčním řízením, patří do věkové kategorie čtyřicet šest let a více. Tato skupina je v produktivním věku, což naznačuje, že mnoho z nich se snaží zajistit finanční stabilitu pro sebe a svou rodinu. Toto zdůrazňuje důležitost poskytování finanční gramotnosti a podpory při plánování osobních financí v průběhu celého života.

Dalším klíčovým prvkem je observace zaměstnání dlužníků, kde necelých 80 % pracovalo na hlavní pracovní poměr, ale část z nich byla zaměstnána pouze na dohodu, a to skoro 20 %. Tato skupina čelila nestabilitě příjmů, což přispívá ke vzniku dluhů. Naopak u osob mimo insolvenční řízení byla nižší četnost osob zaměstnaných na hlavní pracovní poměr a skoro 40 % osob je zaměstnáno na dohodu, což může vést k nestabilitě příjmů.

Z dotazníkového šetření plyne, že osoby v insolvenčním řízení mají nižší příjmy než osoby mimo toto řízení. Necelých 40 % respondentů v insolvenčním řízení pobírá čistou mzdu v rozmezí 11.000 – 20.000 Kč. Přičemž životní minimum pro rok 2024 je 4.860 Kč a minimální splátka insolvenčního řízení je 2.300 Kč. Tato skutečnost vede většinu dlužníků (46 %) k tomu, že pečlivě sleduje své příjmy a výdaje, na rozdíl od respondentů mimo insolvenční řízení, kteří mají vyšší příjmy (necelých 35 % má průměrný čistý příjem mezi 21.000 – 30.000 Kč) a zanedbávají pravidelný přehled svých financí. Toto zdůrazňuje potřebu finanční gramotnosti a plánování i v dobách relativní ekonomické stability.

Zajímavým aspektem jsou i životní náklady a finanční rezerva. Skutečnost, že méně než polovina dlužníků by vydržela pokrývat životní náklady pouze jeden měsíc po výpadku příjmů, naznačuje nízkou finanční odolnost této skupiny. To zdůrazňuje potřebu budování finanční rezervy a schopnosti plánovat s ohledem na nečekané události.

Regionální analýza ukázala zajímavé závislosti mezi regionem a výší příjmů respondentů. Výsledky jasně ukazují, že Moravskoslezský kraj v České republice čelí výrazným ekonomickým výzvám, což se odráží ve vysokém podílu dlužníků v insolvenčním řízení, který činí 20 %. Tento trend je podporován národními statistikami, které potvrzují nejvyšší absolutní počet osob procházejících oddlužením v tomto kraji (16 436 obyvatel, tj.

14,42 %). Zjištění jsou v souladu s ekonomickou situací v kraji, kde HDP na obyvatele dosahuje hodnoty 499 813 Kč v běžných cenách, naznačujíc, že ekonomický výkon na obyvatele není srovnatelný s ostatními částmi České republiky. Celkově tyto informace ukazují na potřebu adresovat a zlepšit ekonomickou stabilitu v Moravskoslezském kraji s cílem snížit počet osob v insolvenčním řízení. Dalším klíčovým faktorem, který koresponduje s vysokým počtem dlužníků v Moravskoslezském kraji, je vysoká míra nezaměstnanosti, dosahující hodnoty 5,46 %. Toto číslo představuje druhé nejvyšší procento nezaměstnanosti v celé České republice, bezprostředně za Ústeckým krajem. Vysoká nezaměstnanost zjevně hraje významnou roli ve vytváření obtížné ekonomické situace v regionu, což má za následek značný počet osob zapojených do insolvenčního řízení.

Důležitým zjištěním bylo, že více než polovina dlužníků si prvně dohledala informace o insolvenčním řízení a až poté podala návrh na oddlužení. Toto zdůrazňuje potřebu poskytování informací a poradenství dlužníkům již v rané fázi jejich finančních obtíží, aby mohli lépe plánovat a rozhodovat.

Přefinancování má různé ekonomické dopady, přičemž změny v majetku, příjmech a výdajích jsou patrné u dotazovaných dlužníků. Sociální dopady se mohou projevat v podobě psychologické zátěže, stresu a vliv i na vztahy s rodinou a přáteli.

Na konkrétním případě sledované dlužnice jsme pozorovali úspěšné úhradě pohledávek a osvobození od dalších plateb. Tento případ ilustruje, že efektivní zvládnutí insolvenčního řízení může vést k pozitivním ekonomickým a sociálním výsledkům pro dlužníka, včetně získání finanční svobody a zlepšení celkové kvality života.

Z ekonomického hlediska bylo zjištěno, že způsob řešení podat insolvenční návrh s oddlužením, ačkoli může být vnímán jako řešení finanční krize, nese s sebou rozmanité ekonomické dopady. Jednou z pozitivních stránek je schopnost dlužníka znovu získat kontrolu nad svou finanční situací a snížit dluhové závazky. To může být dosaženo například odpisem části dluhu, prodloužením doby splatnosti a nastavení realističtějších splátek, než je v exekucích. Avšak tento proces není bez nákladů, ačkoli jsou zákony v České republice poměrně přívětivé vůči dlužníkům. Dlužníci se mohou potýkat s administrativními poplatky a náklady spojenými s právním procesem. Zároveň mohou mít omezenou likviditu, což může ztížit jejich schopnost získat další úvěr v budoucnu.

Sociální dopad osobního bankrotu je rovněž značný. Ukázalo se, že tento proces může způsobit značný psychický stres a emoční obtíže dlužníkovi. Zvláště ve společnostech, kde je osobní bankrot stigmatizován, mohou dlužníci čelit odsuzujícím názorům, a to jak ve

svém osobním životě, tak i v pracovním prostředí. Tyto sociální faktory mohou mít trvalý vliv na kvalitu života dlužníka a mohou negativně ovlivnit jeho duševní zdraví a sociální vztahy.

Je nezbytné zdůraznit význam podpory a poradenství pro dlužníky, kteří čelí osobnímu bankrotu. Důležité je, aby dlužníci měli přístup ke kvalitním finančním poradcům a odborníkům na dluhové poradenství, kteří jim mohou poskytnout informace, rady a podporu během tohoto náročného období. Osobní bankrot je citlivým tématem, které vyžaduje pozornost a podporu ze strany společnosti a institucí.

Několik klíčových doporučení, která by mohla přispět k efektivnímu řešení problematiky zadlužení, je navrženo. S těmito doporučeními od Agentury pro sociální začleňování se autorka nejvíce ztotožňuje: (1) Systém vzdělávání ve finanční gramotnosti by měl být vytvořen s cílem, aby občané získali potřebné dovednosti k řízení svých financí. (2) Omezování možností zneužívání sociálních dávek by mělo být prováděno s cílem zabránit jejich neoprávněnému využívání. (3) Kontrola zadlužování v sociálně vyloučených lokalitách by měla být prováděna s cílem identifikovat a řešit potenciální problémy včas. (4) Poskytování bezplatného finančně-právního poradenství by mělo být podporováno, aby lidé měli přístup k odborným radám ohledně své finanční situace.

Z hlediska celostátních opatření by mělo být zvaženo: (1) Regulace reklamy na spotřebitelské úvěry, která by mohla omezit nepřiměřené a manipulativní praktiky v této oblasti. (2) Regulace aktivního zadlužení, včetně zavedení jednotného dozoru bank a nebankovních společností při poskytování nebo zprostředkování spotřebitelských úvěrů pod Českou národní bankou (ČNB). (3) Zákaz rozhodčích doložek ve smlouvách o spotřebitelských úvěrech by měl být zvažován, aby se předešlo upírání spotřebitelům práva na nestranné a nezávislé rozhodnutí jejich sporu, včetně zákazu rozhodců ad hoc a vyžadování povinného vysokoškolského právního vzdělání rozhodců.

Tyto opatření by mohla být považována za efektivní nástroje k prevenci a řešení situací zadlužení, přičemž autorkou považována jejich implementace za vhodný krok směrem k posílení finanční stability a ochrany občanů.

7 Seznam použitých zdrojů

Zákony a právní předpisy

Aktuální znění insolvenčního zákona, zákon o insolvenčních správcích, všechny vyhlášky k zákonům. Ostrava: Sagit, [1995]. ÚZ. ISBN 978-80-7488-021-6

Zákon č. 182/2006 Sb. ze dne 1.ledna 2008 o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů

MFČR. Ministerstvo financí České republiky. Zákon č. 257/2016 Sb. o spotřebitelském úvěru [online]. 2022 [cit. 2023-08-26]. Dostupné z: <https://www.aspi.cz/products/lawText/1/86883/1/2>

Odborná literatura

BUCHTOVÁ, Božena, Josef ŠMAJS a Zdeněk BOLELOUCKÝ. Nezaměstnanost. 2. Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4282-3.

HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. Insolvenční řízení. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2018. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-715-6.

LANDA, Martin. Ekonomika insolvenčního řízení. Ostrava: Key Publishing, 2009. Ekonomie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-031-6

MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele. Praha: Linde, 2009. ISBN 978-80-7201-780-5

RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-329-4.

SMOLÍK, Petr. Oddlužení v právním řádu ČR. V Praze: C.H. Beck, 2016. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-617-3.

SMRČKA, Luboš, Jan PLAČEK, Jaroslav SCHÖNFELD a Lee LOUDA. Insolvenční řízení: (očekávání, realita a budoucnost insolvenčního zákona). Professional Publishing, 2016. ISBN 978-80-7431-151-2.

Elektronické dokumenty

ČAK, ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA. Počet insolvenčních řízení se v ČR za první čtvrtletí 2023 mírně zvýšil. Advokátní deník [online]. 2023 [cit. 2024-02-22]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2023/04/03/pocet-insolvencnich-rizeni-se-v-cr-za-prvni-ctvrtleti-2023-mirne-zvysil/>

ČAK, ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA. Česká advokátní komora se vyjádřila k novele insolvenčního zákona. Advokátní deník [online]. 2021 [cit. 2023-08-10]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/01/12/cak-se-vyjadрила-k-novele-insolvencniho-zakona/>

ČAK, ČESKÁ ADVOKÁTNÍ KOMORA. Novela insolvenčního zákona chce zkrátit dobu oddlužení z 5 let na 3 roky. Advokátní deník [online]. 2022 [cit. 2023-06-15]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2022/09/19/novela-insolvencniho-zakona-chce-zkratit-dobu-oddluzeni-z-5-let-na-3-roky/>

ČSÚ, ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Míry zaměstnanosti, nezaměstnanosti a ekonomické aktivity - únor 2023 [online]. 2023 [cit. 2023-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cris/miry-zamestnanosti-nezamestnanosti-a-ekonomicke-aktivity-unor-2023>

ČSÚ, ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Podíl nezaměstnaných osob v krajích k 31.1.2024 [online] 2024 [cit. 2024-02-22] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xc/mapa-podil-kraje>

ČSÚ, ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Porovnání krajů v mapách HDP na obyvatele – [online] 2024 [cit. 2024-02-22] Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/porovnani-kraju-mapa>

DOLEČEK, Marek. Insolvence – úpadek a způsoby jeho řešení. *BusinessINFO.cz* [online]. 2019 [cit. 2022-10-06]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/insolvence-upadek-a-zpusoby-jeho-reseni-ppbi/2/>

DUBOVÁ, Zuzana. Jak probíhá insolvenční řízení? *Portál.pohoda.cz* [online]. 2023 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/zakon-a-pravo/finance-a-dane/jak-probiha-insolvenčni-řízení/>

EY2010. EVROPSKÝ ROK BOJE PROTI CHUDOBĚ A SOCIÁLNÍMU VYLOUČENÍ: Předlužení [online] 2019 [cit. 2023-07-23] Dostupné z: <http://www.ey2010.cz/predluzeni/>

HEJNÁ, Veronika. Oddlužení za tři roky. Zmírnění podmínek relativně dopadne na celou ekonomiku. *E15.cz* [online]. [cit. 2023-10-07]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/finexpert/pujcujeme-si/oddluzeni-za-tri-roky-zmirneni-podminek-negativne-dopadne-na-celou-ekonomiku-1399440>

HERÁK, Robert. Prevence zadlužování a řešení předluženosti v. Agentura pro sociální začleňování[online]. [cit. 2023-10-07]. Dostupné z: <https://www.socialni-zaclenovani.cz/oblasti-podpory/zamestnanost/prevence-zadluzovani-a-reseni-predluzenosti-v-svl/>

INSOLCENTRUM. Všechny insolvence v ČR [online] 2019 [cit. 2024-02-22] Dostupné z: <https://www.insolcentrum.cz/pocty-pripadu-statistiky/>

IsirExplorer. Věk dlužníka. IsirExplorer [online]. 2020 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: https://isir-explorer.opendatalab.cz/statistiky/vek_dlužníka

HEBNAR, Vojtěch. Jak velká by měla být vaše finanční rezerva. *Edofinance* [online]. 2020 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://edofinance.cz/jak-velka-by-mela-byt-vase-financi-rezerva/>

MV, MINISTERSTVO VNITRA. *Insolvenční rejstřík* [online]. 2020 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/informace/INF-128>

Tomaier, Jan. Zpráva o splnění oddlužení [online] [cit. 2023-07-06]. Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/doc/dokument.PDF?id=53555296>

Otevřená společnost, o. p. s. Bezplatné dluhové poradny [online]. [cit. 2023-10-07]. Dostupné z: <https://mapaexekuci.cz/index.php/protidluhova-podpora/pro-verejnost/dluhove-poradny/>

PETERKOVÁ, Jana a Radek JIRÁNEK. Prevence zadlužování českých domácností s důrazem na sociálně slabé a vyloučené skupiny obyvatel [online]. Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra, 2008 [cit. 2023-11-20]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/prevence-zadluzovani-pdf.aspx

VESELÁ, Jarmila. STAV INSOLVENCÍ V ROCE 2021 V ČR – KLID PŘED BOUŘÍ. *Insolcentrum* [online]. 2022 [cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <https://www.insolcentrum.cz/stav-insolvenci-v-roce-2021-v-cr-klid-pred-bouri/>

VONDRÁČEK a ZEMAN. Zákon č. 31/2019 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. 2019 [cit. 2022-02-21]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2019-31#>

VÚP, VÝZKUMNÝ ÚSTAV PEDAGOGICKÝ V PRAZE. Vymezení pojmu finanční gramotnost. Metodický portál RVP.CZ [online]. [cit. 2023-10-07]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/13213/vymezeni->

7 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

7.1 Seznam obrázků

Obrázek 1 - Průběh insolvenčního řízení.....	18
Obrázek 2 - Podíl nezaměstnaných osob v krajích k 31. 1. 2024	48

7.2 Seznam tabulek

Tabulka 1 - Poměr uspokojení přihlášených pohledávek	44
Tabulka 2 - HDP na obyvatele (Kč) v běžných cenách v krajích ČR	47

7.3 Seznam grafů

Graf č. 1 - Obecná míra nezaměstnanosti.....	38
Graf č. 2 - Věk dlužníků	39
Graf č. 3 - Věk osob mimo insolvenční řízení.....	39
Graf č. 4 - Zdroj příjmů dlužníků	40
Graf č. 5 - Zdroj příjmů osob mimo insolvenční řízení.....	40
Graf č. 6 - Čistý průměrný příjem dlužníka.....	41
Graf č. 7 - Čistý průměrný příjem osob mimo insolvenční řízení	41
Graf č. 8 - Údaje dlužníků, kolik měsíců jsou schopni pokrývat životní náklady.....	41
Graf č. 9 - Údaje osob mimo insolvenční řízení, kolik měsíců jsou schopni pokrývat životní náklady.....	41
Graf č. 10 - Údaje dlužníků, zda si vedou přehled svých příjmů a výdajů.....	42
Graf č. 11 - Údaje osob mimo insolvenční řízení, zda si vedou přehled svých příjmů a výdajů	42
Graf č. 12 – Kraj, ve kterém dlužník žije	42
Graf č. 13 – Kraj, ve kterém osoba mimo insolvenční řízení žije	42
Graf č. 14 – Důvod pro podání návrhu k insolvenčnímu řízení	43
Graf č. 15 – Dluhy respondentů mimo insolvenční řízení.....	43

Přílohy

Příloha č. 1 – Seznam otázek použitých k analýze dlužnice

Příloha č. 2 - Seznam otázek použitých v dotazníku

Příloha č. 3 – Návrh na povolení oddlužení

Příloha č. 4 – Přihláška pohledávky

Příloha č. 1 - Seznam otázek použitých k analýze dlužnice

Dotazy pro dlužnici k osobní analýze

1. Co Vás přimělo podat návrh na oddlužení?
2. Z jakého důvodu jste si vzala úvěry, které jste poté nemohla splácet?
3. Když jste podala návrh na ODD jaký byl váš příjem?
4. Byly úvěry vzaty z bankovních institucí nebo z „rychlých půjček“?
5. Pokud byla půjčka vzata rychlých půjček, chápala jste rozdíl mezi úrokem a RPSN? Slyšela jste někdy o pojmu RPSN?
6. Za jakou dobu od vzetí půjčky jste měla první splátku?
7. Ovlivnily Vaše dluhy Vaši domácnost? Pokud ano, jak?
8. Dokážete mi říct, jakou změnu pro Vás znamenalo insolvenční řízení?
9. Jste jeden z prvních dlužníků, kteří skončili po třech letech se splacením 60 % přihlášených pohledávek. Jak se cítíte dnes, když jste osvobozena od zbývajících dluhů?
10. Dalo Vám něco insolvenční řízení?
11. Počítáte si své náklady a Vaše příjmy?
12. Plánujete si začít spořit na důchod? (či investovat)
13. Mělo Vaše okolí pojem o Vašich dluzích? Případně ovlivnilo to chování Vašeho okolí k Vám?

Příloha č. 2 - Seznam otázek použitých v dotazníku

Úvodní dopis pro dlužníky

Dobrý den,

jsem studentka ekonomické fakulty oboru ekonomika a management a momentálně pracuji na své bakalářské práci na téma osobní bankrot a jeho sociální a ekonomický dopad na dlužníka.

Dovoluji si Vás oslovit jakožto fyzickou osobu, která je momentálně v insolvenčním řízení s povolením oddlužení a zpeněžení majetku. Tímto bych Vás ráda požádala o vyplnění krátkého anonymního dotazníku. Jedná se o dotazník určený přímo pro osoby, které se nyní vyskytují v insolvenčním řízení a bylo jim schválené oddlužení a zpeněžení majetku. Ráda bych použila Vaše odpovědi do hodnocení analýzy na základě odpovědí z dotazníku. Jelikož je ZCELA anonymní, nikterak neovlivní Vaše insolvenční řízení. Po vyhodnocení zúčastněných respondentů pouze sdělí statistiky, které využiji dále ve své bakalářské práci. Žádná z odpovědí není špatná ani správná, jedná se čistě o Váš pohled na finance a Vaši aktuální situaci.

Velice si vážím Vašeho času a budu velmi ráda za vyplnění a případné sdílení dotazníku i dalším osobám, které jsou nyní také v insolvenčním řízení. Zde přikládám odkaz, který po jeho rozkliknutí Vás přesměruje přímo na zmíněný dotazník.

<https://www.surveio.com/survey/d/U2Z7N1A3M3U5J2T2B>

Otázky z dotazníku

1. Jaký je Váš věk?
2. Jaké je Vaše zaměstnání?
3. Kolik je Váš čistý průměrný příjem?
4. Pokud by Vaše domácnost přišla o hlavní zdroj příjmu, jak dlouho byste vydrželi pokrývat životní náklady, aniž byste si museli půjčit peníze nebo se přestěhovat?
5. Máte přehled o Vašich příjmech a výdajích? Kontrolujete si je?
6. V jakém kraji žijete?
7. Jak dlouho jste přemýšlel(a) o podání návrhu na oddlužení?
(Otázka pro osoby v insolvenčním řízení)
8. Máte již existující dluhy či exekuce?
(Otázka pro respondenty mimo insolvenční řízení)

Příloha č. 3 - Návrh na povolení oddlužení

NÁVRH NA POVOLENÍ ODDLUŽENÍ

Soud:		Sp. zn.: ⁱ	
-------	--	-----------------------	--

01 Společný návrh manželů na povolení oddlužení Ano Ne

DLUŽNÍK

02 Typ: Fyzická osoba

Státní příslušnost:ⁱⁱ

Osobní údaje	Příjmení:		Jméno:	
	Titul za jm.:		Titul před jm.:	
	Dat. narození: ⁱⁱⁱ		Rodné číslo:	
	Osobní stav:		IČ: ^{iv}	
Trvalé bydliště	Obec:		PSČ:	
	Ulice:		Č. p.:	
	Stát:			

02 Typ: Fyzická osoba^v

Státní příslušnost:ⁱⁱ

Osobní údaje	Příjmení:		Jméno:	
	Titul za jm.:		Titul před jm.:	
	Dat. narození: ⁱⁱⁱ		Rodné číslo:	
	Osobní stav:		IČ: ^{iv}	
Trvalé bydliště	Obec:		PSČ:	
	Ulice:		Č. p.:	
	Stát:			

03 Typ: Právnícká osoba

Právní řád založení:ⁱⁱ

Právnícká osoba	Název/obch.firma:			
	IČ:		Jiné registr. č.:	
sídlo	Obec:		PSČ:	
	Ulice:		Č. p.:	
	Stát:			

04 Korespondenční adresa:^{vi}

Korespondenční adresa	Obec:		PSČ:	
	Ulice:		Č. p.:	
	Stát:			

Elektronická adresa:

Akreditovaný poskytovatel certifikačních služeb:

ⁱ vyplní se pouze tehdy, pokud je návrh na povolení oddlužení podáván po insolvenčním návrhu

ⁱⁱ vyplní se pouze u zahraničních osob

ⁱⁱⁱ datum narození se vyplní, pokud nebylo dlužníkovi přiděleno rodné číslo

^{iv} vyplní se, pokud bylo dlužníkovi přiděleno IČ

^v v případě podání společného návrhu manželů na povolení oddlužení vyplní druhý z manželů

^{vi} vyplňte, pokud se liší od sídla či trvalého bydliště

OSOBY OPRAVNĚNÉ JEDNAT ZA DLUŽNÍKA^{vii}

05 Fyzická osoba	Příjmení:		Jméno:	
	Titul před jm.:		Titul za jm.:	
	Bydliště/Sídlo:		PSČ:	
	Ulice:		Č. p.:	
	Stát:			

06 Právníká osoba	Název/obch.firma:			
	IČ.:		Jiné registr. č.:	
	Obec:		PSČ:	
	Ulice:		Č. p.:	
	Stát:			

05 Fyzická osoba	Příjmení:		Jméno:	
	Titul před jm.:		Titul za jm.:	
	Bydliště/Sídlo:		PSČ:	
	Ulice:		Č. p.:	
	Stát:			

06 Právníká osoba	Název/obch.firma:			
	IČ.:		Jiné registr. č.:	
	Obec:		PSČ:	
	Ulice:		Č. p.:	
	Stát:			

^{vii}v případě společného návrhu manželů na povolení oddlužení se uvedou osoby oprávněné jednat za každého z manželů

07

Insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení

Z důvodu zde uvedených navrhuji, aby soud rozhodl o

úpadku hrozícím úpadku

dlužníka^{viii} a zároveň rozhodl o povolení oddlužení.

Popis rozhodujících skutečností osvědčujících úpadek/hrozící úpadek:

08

Návrh na povolení oddlužení je podáván po podání insolvenčního návrhu věřitele

Z důvodu zde uvedených navrhuji, aby soud rozhodl o úpadku dlužníka^{viii} a zároveň rozhodl o povolení oddlužení.

09 Navrhovaný způsob oddlužení

Zpeněžením majetkové podstaty

Plněním splátkového kalendáře

Dlužník^{viii} nenavrhuje způsob oddlužení

^{viii}v případě společného návrhu manželů na povolení oddlužení se manželé považují za jednoho dlužníka

10 Podrobný popis okolností, z nichž lze usuzovat na výši hodnoty plnění, které při oddlužení obdrží nezajištění věřitelé dlužníka^{viii}:

11 Očekávané příjmy dlužníka^{ix} v následujících 5 letech:

--

12 Údaje o všech dlužnickových^x příjmech za poslední 3 roky:

--

^{ix}v případě společného návrhu manželů na povolení oddlužení se uvedou očekávané příjmy obou manželů

^xv případě společného návrhu manželů na povolení oddlužení se uvedou příjmy obou manželů

13 Počet vyživovaných osob žijících ve společné domácnosti

Manžel/manželka Ano Ne

Počet vyživovaných dětí

Počet jiných vyživovaných osob

13 Počet vyživovaných osob^{xi} žijících ve společné domácnosti

Manžel/manželka Ano Ne

Počet vyživovaných dětí

Počet jiných vyživovaných osob

14 Navrhuji, aby soud stanovil nižší než zákonem určené splátky

Ano Ne

Navrhovaná výše měsíčních splátek nebo způsob jejich určení a popis důvodů, které vedly k úpadku dlužníka^{xii}

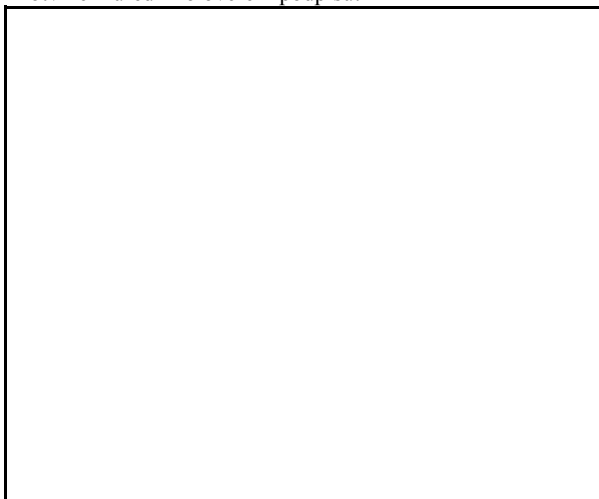
^{xi}v případě společného návrhu manželů na povolení oddlužení vyplní druhý z manželů

^{xii}v případě společného návrhu manželů na povolení oddlužení vyplní oba manželé

Podpis:

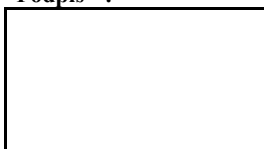
Potvrzení úředního ověření podpisu:

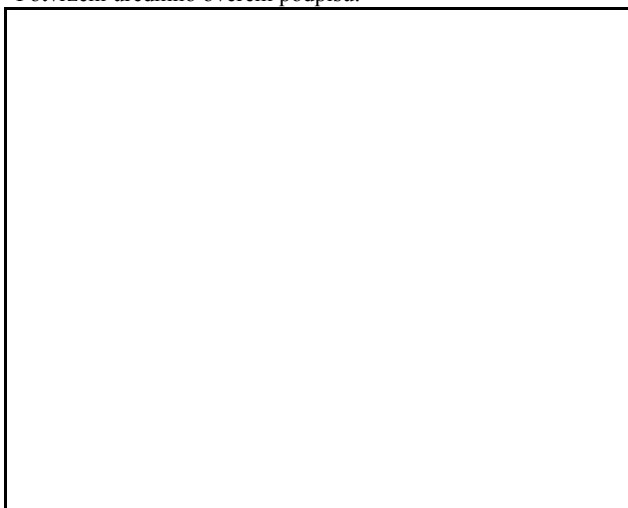
Je-li návrh na povolení oddlužení podáván zároveň jako insolvenční návrh, musí být podpis úředně ověřen nebo návrh musí být podán elektronicky s uznávaným elektronickým podpisem.

V případě nedostatku místa použijte volný papír, který označte číslem pole a vložte jej k návrhu jako přílohu.

Podpis^{xxi}:

Potvrzení úředního ověření podpisu:

Je-li návrh na povolení oddlužení podáván zároveň jako insolvenční návrh, musí být podpis úředně ověřen nebo návrh musí být podán elektronicky s uznávaným elektronickým podpisem.

V případě nedostatku místa použijte volný papír, který označte číslem pole a vložte jej k návrhu jako přílohu.

^{xxi}v případě podání společného návrhu manželů na povolení oddlužení podepíše druhý z manželů, resp. jiná osoba za druhého z manželů

Příloha č. 4 - Přihláška pohledávky

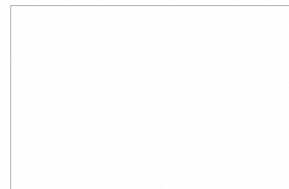

Přihláška pohledávky

I. Označení soudu a spisová značka

Soudu

Spis. značka **INS** /

II. Identifikace dlužníka

Fyzická osoba

Právníká osoba

Právníká osoba Název/obchodní firma: IČO: Jiné registrační číslo: Právní řád založení:

Sídlo Ulice: Č. p./Č. e.: / Č. o.: PSČ: Obec: Stát:

Adresa pro doručování (korespondenční adresa):

Jiné kont. údaje E-mail: Datová schránka: Telefon:

III. Identifikace věřitele

Věřitel č.: 1

Fyzická osoba

Právníká osoba

Osobní údaje Titul před: Jméno: Příjmení: Titul za: Státní příslušnost:

Datum narození: Rodné číslo: IČO:

Bydliště/sídlo Ulice: Č. p./Č. e.: / Č. o.: PSČ: Obec: Stát:

Adresa pro doručování (korespondenční adresa):

Jiné kont. údaje E-mail: Datová schránka: Telefon:

Druh zástupce:

Číslo účtu: Identifikátor platby:

2D kód přihlášky

2D kód dlužníka

2D kód věřitele č. 1

IV. Přihláška pohledávky

Pohledávka č.: 1

Typ pohledávky:

V. Pohledávky celkem

Celková výše přihlášených pohledávek:

Celková výše nezajištěných pohledávek:

Z toho nepodřízeno:

Celková výše zajištěných pohledávek:

Z toho nepodřízeno:

Počet pohledávek:

Počet vložených stran:

Věřitel prohlašuje, že údaje uvedené v přihlášce jsou pravdivé.

VI. Seznam příloh

Povinné přílohy:

1. Je-li věřitel právnická osoba - výpis ze zahraničního obchodního rejstříku nebo obdobného registru, pokud nelze tuto skutečnost ověřit podle zákona o základních registrech v příslušném registru.
2. Kopie smluv, soudních nebo jiných rozhodnutí a dalších listin dokládajících údaje uvedené v přihlášce pohledávky.
3. Je-li věřitel zastoupen na základě plné moci a plná moc není založena ve spise – plná moc.
4. Nabyli-li věřitel pohledávku postoupením nebo obdobným způsobem po zahájení insolvenčního řízení anebo v posledních 6 měsících před zahájením insolvenčního řízení – čestné prohlášení o tom, kdo je jeho skutečným majitelem podle jiného právního předpisu, včetně uvedení důvodu, pro který se podle jiného právního předpisu považuje za skutečného majitele.

Přílohy:

č.:	Název přílohy:	Jméno souboru:	Velikost:	
				+

Zde uveďte další přílohy:

č.:	Název přílohy:	
		+

VII. Podpis

Podpisem stvrzuje:

 Věřitel
 Zástupce
 Odeslat přihlášku pohledávky přes ePodatelnu

V

Dne

Podpis:

Titul před:

Jméno:

Příjmení:

Titul za:

Upozornění: Navrhovatel je vždy povinen uvést jméno a příjmení konkrétní osoby, která přihlášku za věřitele podává/podepisuje.